

د حضرت میر کاکا

کیسی

فولکلوریکه پانگه

لیکوال: شہر شاه «همدرد»

۱۳۹۴ لمریز کال

د حضرت مير كا كا كيسې

(فولكلوريكه پانگه)

ليکوال:

شېر شاه همدرد

۱۳۹۴ ل کال

د کتاب پښندنه:

د کتاب نوم: د حضرت میر کاکا کیسې

لیکوال: شېرشاه همدرد

خپروندی: د افغانستان ملي تحریک، فرهنگي خانګه

وېبپاڼه: www.melitahrik.com

کمپوز/ډیزاین: امید ساحل

پښتۍ ډیزاین: زېور احمد چوپړ

چاپشمېر: ۱۰۰۰ ټوکه

چاپکال: ۱۳۹۴ ل کال / ۲۰۱۵ م

د تحریک د خپرونو لړ: (۷۵)

د لیکوال اړیکشمېره: ۰۷۰۸۱۹۸۳۰۲

یادونه: د چاپ حقوق له ملي تحریک سره خوندي دي او د کتاب د محتوا مسوولیت لیکوال پورې اړه لري.

ډالی

خپل ولس ته چې اوس هم د زړه تسکین په
دودیزو کیسو کوي او د ژمي اوږدې شپې په ولسي
کیسو رڼوي.

ليکچر

- پر دې کتاب خو کرښې / ۱
د سريزې پرځای / ۵
د حضرت مير کاکا کيسې / ۹
ژبورې / ۱۳
زورور! / ۲۵
بد زخم / ۲۸
د لوی قاضي ننگونه / ۳۲
ماشومتوب / ۳۷
د خره پاچاهي / ۴۲
د سوداگر هونښياره لور / ۴۶
سپې د بازار، خرد دربار / ۵۵
دولت بابا / ۶۳
گيدړه او سور لنډی / ۶۷
لړم او خرمنښکی / ۷۳
د صبر مېوه خوږه وي / ۷۷
کبر او لويي / ۸۱
بې ځايه لږې / ۸۶
هر څه د املو کوپه تول / ۹۱

د تحريك يادښت

د افغانستان ملي تحريك د (۱۳۹۳ ل) كال په پيل كې له خپلو گرانو هېوادوالو سره ژمنه كړې وه چې د دې كال په بهير كې به (شل عنوانونه) بېلا بېل ديني، علمي، ادبي او ټولنيز اثار خپلې ټولنې ته وړاندې كوي. ملي تحريك دا ژمنه د ياد كابل د كب پر (۲۸) مه نېټه پوره او د يوې پرتمينې غونډې په ترڅ كې يې شل عنوانونه علمي اثار هېوادوالو ته وړاندې كړل. ملي تحريك په ياده غونډه كې ژمنه وكړه چې د (۱۳۹۴ ل) كال په بهير كې به انشاء الله د خداى (ج) په نصرت ټول ټال سل (۱۰۰) عنوانه بېلابېل علمي اثار ټولنې ته وړاندې كوي. طبيعي خبره ده چې دا اسانه كار نه دى، ډېر زيات زيار او زحمت ته اړتيا لري، خو ملي تحريك ټينگ هوډ كړى چې خپله دا ژمنه به هم د تېرې ژمنې په څېر عملى كوي. دا اثر چې ستاسو په لاس كې دى د همدې (سل عنوانونو) ژمنه كړو اثارو له جملې څخه دى، چې د چاپ جامه اغوندي. ملي تحريك هيله لري چې له دې اثر څخه به زموږ هېوادوال په زړه پورې گټه پورته كړي. ملي تحريك له ټولو هغو ليكوالو، ژباړونكو، سمونچارو، مالي او معنوي مرستندويانو او چاپ چارو څخه چې ددې اثارو د چاپ په دې ټول بهير كې يې يو بل سره مرسته او ملگرتيا كړې او دا فرهنگي بهير يې بريالى كړى، د زړه له كومې مننه كوي او كور وداني ورته وايي.

د هېواد د فرهنگ د ښېرازۍ په هيله

د افغانستان ملي تحريك فرهنگي خانگه

پر دې کتاب خو کرښې

د یوې ټولني د علمي غنا لپاره د قلم پورته کول اړین او مهم اصل دی، هغه نړۍ چې قلم یې ویښولای شي، په انقلابونو نه وېښېږي، بلکې فکري او معنوي انقلابونه نړۍ بدلولای او ویښولای شي. هر کتاب یوه نړۍ ده، د فکر نړۍ، د معلوماتو نړۍ، د فلسفې نړۍ، د تخنیک نړۍ، د هنر نړۍ، د فن نړۍ او دې ته ورته بلا ډېرې نړۍ او جهانونه.

له هر کتاب نه زده کړه کېږي او د هر کتاب د لیکلو زیار د قدر وړ دی، کتاب د پوهې ښار ته د دروازې مثال لري او که موږ وغواړو د پوهې له ښایسته خبر شو او د پوهې د ښکلا ننداره وکړو، نو اړینه ده چې د دې دروازېتفوق ته د درناوي سر تیت کړو او د کتاب تقدس ته د قدر دانی. الفاظ زمزمه کړو.

موږ دلته د قدر من الحاج شېر شاه همدرد صاحب کتاب «د حضرت میر کاکا کیسی» مخ ته لرو، ما دا کیسی ټکي په ټکي ولوستلې، په حای حای یې خپل وړوکتوب ته یو وړم او د کوچنیتوب نړۍ روڼ او سپېڅلې انځور یې راته مخې ته کېښود. موږ به همداسې له خپلو مشرانو کیسی غوښتلې او

په ډېره لېوالتيا به مو نكلونه اورېدل. انسان په فطري ډول
كيسې خوښوي، كيسې اوري او كيسې وايي، آن تر دې چې د
ژوندانه ټول داستان پخپله يوه كيسه ده، موږ همدا اوس د
ژوندانه د يوې كيسې اورېدونكي او د بلې كيسې لوبغاړي
او اتلان يو.

زموږ په ادبياتو كې فولكلور يا ولسي ادب د پام وړ موضوع
ده، موږ لوستي كم لرل، كيسې مو ډېرې لرلې، يا دا چې
لوستي كم لرو او كيسې ډېرې دي، دا هره كيسه له ځانه سره
د پند او نصيحت، نيوكې او انتقاد ژبه لري او غواړي انسان
ته يو څه ورکړي او له يو څه يې خبر کړي، په تېره د ماشوم د
ذهن کړونده د کيسو لپاره ډېره مناسبه ده، ماشوم ته گټورې
كيسې اورول نه يوازې دا چې د هغه د پوهې په پياوړتيا كې
رول لري، بلکې په هغه كې د فكري پرمختگ او نبوغ ځواک
پنځوي او د ذهن چينه يې د افکارو د توليد لپاره آماده
کوي.

البيرت انشتاين وايي: «که تاسې غواړئ چې ماشومان مو
هوښيار وي، د ښاپېرو کيسې ورته وکړئ، او که غواړئ چې
لاډېر هوښيار وي، لاډېرې د ښاپېرو کيسې ورته وکړئ»

د دې کتاب کيسې له پنده ډکې دي، په روانه، فصیحه او خوږه ژبه ليکل شوي، بناغلي همدرد صاحب هره کيسه هنري کړې او کيسې ته يې تصوير ورکړی، هغه زيار گاللي چې په دغو فولکلوريکو کيسو کې د تلوسې روح ورپو کړي، لکه په کيسو کې د حضرت مير کاکا کرکټر چې دېرې ته ځي، د ونې ډډ ته تکیه کوي، خپله امسا دروي او يوه ډله شوخ ماشومان يې تر خوا د کيسې اورېدو په نيت ورټول وي. دا هغه تصاویر دي چې د لوستونکي ذوق وپنسوي او د کيسې پيغام او اهميت ته يې رابولي.

زه وينم، بيدار او خوږ غږی وياند قدرمن همدرد صاحب ته د دې فولکلوريکو کيسو د تالیف له امله مبارکي وایم، په دې هيله يم چې په دې منزل کې به لا ډېره ستوماني وگالي او په راتلونکې کې به دغه شان نورې کيسې هم د کتاب په بڼه ټولني ته وړاندې کړي.

درنښت

سيد امرالله اميد

د فرهنگ امر

د سریزی پر خای

حضرت میر کاکا هغه سمبولیک نوم او خیالی کرکتر دی، چې په پلمه یې ما دغه ولسي کیسی راټولې کړې او د هغه له خولې مې دغه حکایتونه وړاندې کړي دي.

زموږ ټولنه د ولسي کیسوله پلوه خورا بډایه ده، داسې نکلونه او کیسې لري، چې د ژوندانه لپاره ډېر ښکلي پیغامونه لري او خورا له پنده ډکې دي.

دغسې ولسي مرغلرې له کلونو او پېړیو راهیسې په شفاهي ډول سینه په سینه او نسل په نسل یو بل ته انتقالېږي.

همدا علت دی، چې کېدای شي اصلي بڼې یې هم بدلون موندلی وي، خو محتوا او پیغام پکې هماغه پخوانی دی. په هېواد کې د ولسي کیسو یا فولکلور راټولولو هڅې شوې

دي، خو دا چې ټولې کیسی او نکلونه پکې خوندي شوي وي، تراوسه زما له سترگو دغسې اثر نه دی تېر شوی. کومې کیسی چې ما راټولې کړي، زموږ د بهسودو ولسوالۍ او په لویه کې د ننگرهار په بېلابېلو سیمو کې موجودې دي، ما هغه کیسی راټولې کړي، چې په کتابونو کې مې نه دي لوستي.

په دې وېرېم، که دغه مرغلي راټولې نه شي، هسې نه چې د هېرې کندی ته پرېوځي او نابودي شي.

ما هڅه کړې، چې د حضرت میر کاکا په خوله ورته څه ناڅه هنري بڼه ورکړم او بیا یې د کتاب په بڼه چاپ کړم، موخه مې دا ده، چې څو ولسي کیسی د مړینې له گوانښه وژغورم او د حیات اروا وروبینم.

په دې کیسو کې ولسي رنگ، د ژوندانه خوند او څرنگوالی جوت دی. د خلکو ساده گي، ژور فکر، خویونه او عادتونه هر څه پکې موجود دي.

د دې کتاب په لوستلو سړی په خپل ژوند فکر کولو ته اړ کېږي او هڅه کوي، چې له ریا، تظاهر، غولونې، ناپوهۍ او

نورو منفي عادتونو خان وژغوري، يالرت لرت لره ماته
همدغسي بنکاري، خو کيسې تل د عبرت لپاره وي، له
ماضي څخه د خبرېدو په موخه ليکل کېږي.

د قرآن عظيم الشان يوه برخه هم ديني کيسې تشکيلوي دا
کيسې د تېرو حالاتو تصوير وړاندې کوي او د عبرت او انسان
پوهونې بڼې بېلگې دي.

له بل پلوه د انسان فطرت کيسه خوبسوي، ځکه چې ژوند په
خپله يوه کيسه ده، له غمونو او خوبنيو ډکه کيسه. انسانان
په طبيعي ډول لېوالتيا لري، چې د پخوانيو خلکو د ژوند
کيسې واورې او د خپل ژوند لورې بدل او يا هم سمه لاره
وتاکي.

د هنري کيسو، ناولونو، لنډو کيسو او داستانونو سرچينه هم
له فولکلوريکو کيسو او افسانو څخه ده. د ديوانو او
بناپېريو، پيريانو او ناليدلو مخلوقاتو کرکټرونه خلکو ته ډېر
په زړه پورې وو، د کرکټرونو په بدلون او د رښتيني ژوندانه
انځورولو لپاره هنري کيسې رامنځته شوې، نو په هر حال

فولکلوريکې او ولسي کيسې د پام وړ او له هېرې د ژغورنې
حقدارې دي.

هيله ده، چې دا ټولې ولسي راټولې کړې کيسې مو خوښې
شي. په دې برخه کې له ځينو دوستانو نه مې هم کيسې
اورېدلې او بيا مې د حضرت مير کاکا په حواله وړاندې کړې
دي.

د هغو ټولو دوستانو دې کور ودان وي، چې دغه ولسي
مرغلرې يې راباندې لورولي دي.

په درنښت

شېر شاه همدرد

جلالکوټ

۱۳۹۴/۱۲/۱۶

د حضرت مير کاکا کيسې

حضرت مير کاکا زموږ د کلي تجربه کاره سپين ږيری و، له خبرو او کيسو يې داسې مالومېده، چې د ژوندانه ډېرې سرې تودې يې ليدلي دي او د تجربو په بټۍ کې ښه پوخ شوی دی.

هغه لوراند او زړه سواند سرې هم و، ځوانانو، ماشومانو او د پخو عمرونو خلکو به ورسره يو ډول مينه کوله، کله چې به حضرت مير کاکا پر لاره روان و، د کلي ماشومان به ورپسې شول، تر هغې به يې تنگ کړ، چې د کلي د ډېرې ونې ته ډډه ووهي او هغوی ته يوه کيسه وکړي. هله به د ماشومانو له جنجاله خلاص شو. د ده کيسو ته به په ډېره کې ناست ځوانان او نور مشران هم غوږ وو، خوند او پند به يې ترې اخېسته.

یوه ورځ ماشومانو او ځوانانو ټینګ ونيو، چې مور ته یوه کیسه وکړه، هغه چې د ماشومانو او ځوانانو په ضد او مزاج پوه و، پرته له دې چې د لمانځه وخت ترې تېر شي ټولو ته یې وویل: راجی! دېرې ته.

مور ټول دېرې ته راټول شولو، حضرت میر کاکا امسا پر ځمکه بنځه کړه او ونې ته یې ډډه ووهله، موسکې شو، ویل یې، غوږ راته ونیسئ وړو چې څه درته وایم. ټولو وویل: بڼه کاکا غوږ یو هله کیسه پیل کړه.

ویل: و، نه و، یو سپری و، یو زوی یې لره، نور اولادونه یې نه درلودل، زوی پرې ډېر گران و، سپری دوکانداري کوله او د کور لپاره به یې حلاله روزي پیدا کوله، سپری د وخت په تېرېدو نور هم ضعیفه کېده. خپل زوی ته یې وویل: زویه! اخري عمر مې دی، مخکې له دې چې مړ شم، غواړم تا ته بڼه وکړم، واده دې په خپلو سترگو ووینم.

زوی یې ویل: پلاره څنگه چې دې خوښه وي. سپری خپل زوی ته واده وکړ، بله ورځ سپری سخت ناروغ شو، د مرګي تبه پرې راغله، خپل زوی یې ځانته راوغوښت، ویل زویه! زه مړم خو

تا ته درې نصیحتونه او وصیتونه کوم. هغه دا چې زما له مرگه وروسته په اوونۍ کې یوځل واده وکه، دویم: په هر ځای کې ځانته کور جوړ کړه، درېیم: دوکان ته د دوکاندارۍ لپاره په سیوري کې څه او په سیوري کې بېرته کور ته راځه.

سړي چې دا وصیتونه خپل زوی ته وکړل ساه یې ورکړه او مړ شو. زوی یې وارخطا شو، خود کلیوالو په مرسته د پلار د تکفین او تدفین کارونه یې بشپړ کړل، خیر او خیرات یې وشو. زوی یې ډېر پرېشانه و، چې د پلار وصیتونه به څنگه عملي کوي. په همدې چورت کې د کور نه تر دوکانه د سیوري جوړولو کارونه پیل کړل، ویل یې: دا کار خو کولی شم، نورو سره به بیا گورم. دی به هره ورځ د سیوري جوړولو په کارونو کې سترې ؤ، یوه ورځ کوم هوښیار سړي ترېنه پوښتنه وکړه، چې دا څه د لېونیانو کارونه دي پیل کړي؟ ده ورته د خپل پلار د وصیتونو په باب وویل: هوښیار سړی پوه شو، چې هلک د خپل پلار په مقصد پوه شوی نه دی. راځه پوه یې کړه. سړي هلک ته وویل: بچیه د پلار هدف دي دا و، چې هر سهار وختي دوکان ته ځه او لمر پرېواته بېرته کور ته راځه، هم به گټه وکړې او هم به دي ژوند ښه شي، ځکه یې

درته ویلی په سیوری کې څه او په سیوری کې بېرته راځه. نه دا چې په رښتیا سیوری جوړ کړه.

دا چې په اوونۍ کې یوځل واده وکړه، په دې مانا چې اوونۍ کې خپلې مېرمنې سره یوځل کورواله کوه، چې هم دې روغتیا ښه وي او هم اقتصاد او دا چې په هر ځای کې کور جوړ کړه، مانا دا چې دوستان ډېر پیدا کړه، چې د ناستې ځای دې پکې وي.

پوه شوی؟ د وفات شوي سړي زوی خوښ شو او هوښیار سړي ته یې دعا وکړه، چې له سرگردانۍ نه دې خلاص کړم. حضرت میر کاکا پاڅېده، جومات ته روان شو او د تگ په وخت کې یې په ناستو ماشومانو او ځوانانو غږ وکړ: واهلکه وروا پوه شوی؟ ټولو غږ کړ: هو پوه شو کاکا. ټولو وخنډل، ویې ویل: په مخه مو ښه.

ژبوره

نن د حضرت میر کاکا تبعه جوړه وه، په خپله خوبه یې ماشومان راټول کړل، ویل یې بچور اخی! نن درته یوه نوې کپسه کوم. زموږ د کلي ماشومان چې کیسی یې ډېر خوبېدې، ډېر خوبښ شول، له خوشحالی نه یې ټوپونه وهل.

حضرت میر کاکا په ملا کروپ د امسا په مرسته بیا دېرې ته راغی، په هاغه خپل پخواني ځای کې کېناست، ویې ویل، بچوا! و، نه، و، یو پاچا و، پاچا څلور بنځې درلودې، خویوې سره یې هم جوړه نه وه، یانې یوه بنځه یې هم په تبعه نه وه. د پاچا ژوند په کور کې ډېر تریخ و، کله به چې ماښی ته راغی، بیا به یې هم تبعه خټه وه. یوه ورځ یې خپلو وزیرانو ته وویل: راځئ! چې لاړ شو، یو ولایت ته سفر وکړو.

کاروان تيار شو، پاچا په سفر راووت، ټاکلي ولايت ته لانه ورسېدلی، چې گوري يو بزگر په پټي کې غاښور کوي، گرمي هم ډېره ده، د سرطان مياشت ده، بزگران د شولو کرلو لپاره تابيا نيسي، له پاسه لمر لکه اور تود شوی او په پټو کې اوبه گرمې شوي، په داسې يو موسم کې غاښور کول، ډېر سخت کار دی، خو بزگر په همدې غاښور کې ډېر خوښ بنکارېده، له خوښۍ نه يې سندرې زمزمه کولې. پاچا حيران شو، چې په دې بزگر کې څه کمال دی، په دومره سخت کار کې بيا هم خوښ دی، سندرې وايي، زه چې پاچا يم، هر څه نور راته کوي، بيا هم خپه يم، عقل مند وزير يې راغوښتی، ترېنه يې پوښتنه کړې، چې دا څه حکمت دی؟

عقلمند وزير ورته ويلي، چې پاچا سلامت، ښه به وي، چې دا پوښتنه له بزگر نه وکړو، د پاچا دا مشوره خوښه شوه، امر يې وکړ، چې بزگر راوړئ! حاضر باشانو سمدستي بزگر د پاچا حضور ته راوسته، پاچا له بزگر نه پوښتنه وکړه، چې په دومره سخت کار کې ولې دومره خوشحاله يې، چې سندرې هم وايي؟

بزگر وویل: پاچا صاحب! قربان دې شم، په کور کې مې د مېرمنې سره ډېر خوښ یم، کله چې کار کوم، زړه مې ښه وي، په دې هیله یم، چې ښه ستړی شم، په کور کې مې هسې هم ښه دمه جوړېږي.

پاچا بزگر رخصت کړ، حاضر باشانو ته یې امر وکړ، چې په هر قیمت کېږي، زما څلور واړه ښځې د بزگر ښځې سره بدلې کړي، که یې نه منله ډېرې پېسې او سره زر ورته ورکړي، که بیا یې هم ونه منله، په زوره یې ترې راوړي.

حاضر باشانو همدا سې وکړل، بزگر پسې ورغلل، ورته یې وویل، پاچا دغسې غوښتنه لري، که په خپله خوښه یې بدله نه کړي، په زوره به یې درنه یوسو. بزگر مجبور شو. وایي چې زور قالب نه لري، د پاچا ښځې یې بزگر ته ورکړې او د بزگر ښځه یې پاچا ته راوسته.

بزگر ډېر هوښیار سپی و، ځان سره یې فکر وکړ، چې په دې ښځو کې خو ضرور څه پسات شته، چې پاچا ترې دومره زړه تورن دی. کور ته راغی، له ونې نه یې اوږدې لښتې غوڅې کړې، د پاچا څلور واړه ښځې یې ځاتته مخامخ کېولې.

ویل یی، ژر شیء! حال و وایی، چي پاچا له تاسو نه و ليې دومره خپه و، چي تاسي يي په يوې بنځې بدلې کړي، ضرور څه خبره خوشته، که رښتيا و وایی، څه درته نه وایم او که دروغ مو وویل، ټولې وژنم. د پاچا بنځې هسې هم نازولې وې، له وهلو او مرگه ډېرې ډارېدې، ویل راځئ! رښتیا خبره کوو، هسې مو هم وژني، دروغ ولې و وایو.

یوې وویل، ما د پاچا سره خیانت کاوه، د دې سره سره چې زه د یو پاچا بنځه وم خو بل چا سره مې هم کونډه اچولې وه، ځکه د پاچا نه خوښېدم، بزگر وویل: توبه و باسه بیا داسې ونه کړې، یوې خواته ودرېږه، بدل منې بنځې توبه وویسته، یوې خواته ودرېده.

بزگر د پاچا دوهمې بنځې ته غږ کړ: ته راشه، و وایه، څه بد کاري دې کوله، چې د پاچا نه خوښېدې؟ د پاچا دویمه بنځه چې پویه شوه، لومړۍ بنځې ته یې په هغومره بد عملۍ څه ونه ویل، زما په رښتیا ویلو به څه و وایی، بنځې وویل: زه د یوې خیرات خورې لور ومه، خیر ټولول مې عادت و، د پاچا په کور کې هر څه و، خو زما عادت و، ډوډۍ به مې له نورو بنځو په سوال غوښتله او بېرته به مې په شکری کې

اپنښودله، زه له خپل عادت نه مجبوره ومه، خو زما دا کار د پاچا نه خوبنېده. بزگر وويل: راشه ته هم د پخوا ودرېږه، توبه وباسه.

درېيمې ته يې وويل: راشه ووايه چې تاڅه كول؟ درېيمې وويل: ما به غلا کوله، عادت مې و، د پاچا په جيب کې به چې هر څومره پيسې وې، ما به ترې غلا کولې، ځکه د پاچا نه خوبنېدم، دې ته يې وويل: راشه ته هم هغو دوو سره ودرېږه، توبه وباسه.

څلورمې ته يې وويل: راشه بنځې! ته ووايه، چې ولې د پاچا نه خوبنېدې؟

څلورمې وويل: زما نوره بدي نه وه، يواځې د پاچا سره مې ژبه کوله، بزگر ژبورې ته وويل: ته بلې خوا ته ودرېږه.

ماشومانو او ځوانانو ته چې د حضرت مير کاکا کيسې خوند ورکړې و، په بې صبرۍ سره يې وويل، بنه کاکا بيا څه وشول؟

حضرت میر کاکا پر خپلې سپینې ږیرې لاس تېر کړ، ویل: بچوا! بزگر ته هسې هم غوسه ورغلي وه، چې گرانه بنځه ترې پاچا وړې وه او د پاچا بنځې یې نه شوای ساتلای، هغه دریو ته یې رخصت ورکړ، ویل تاسو خپلو کورونو ته لاړې شئ، ژبورې ته یې وویل: ته به زما سره راشې.

ژبوره بنځه یې ځان سره کړه، بزگر له ژبورې نه ډېر په تنگ شو، ویل: له دې بنځې نه به ځان خلاصوم، تصمیم نیسي، چې دا بنځه په کومه دښته کې ووژني او ځان ترې خلاص کړي.

یوه ورځ یې بنځې ته وویل: راځه! چې چېرته ځو، بنځه یې ځان پسې روانه کړه، منزل کوي، بنځې ورته ویلي، چېرته مې بیایې، ځای خور او بنایه، بزگر ویل، د دې پاچا له پاچاهۍ نه وځو، بس چېرته چې د دې پاچا حکمراني نه وی، هلته ژوند کوو، بنځه ډېره سترې شوې وه، بزگر ته وایي، سترې هم یم او ترې شوې هم یم لږ به دمه شو. بزگر ورته وویل، راځه، چې ځای یې راغی بیا به دمه شو، گوري، چې په دښته کې یوه ژوره شاه ده، بنځې ویلي، سرپه دې کوهي نه راته اوبه راوباسه، چې له تندې مرم، سرې چې کوهي ته کتلي، ځان

سره یې ویلي، همدا یې خای دی. سړي خپله پگړۍ بنکته کړې، خو اوبو ته نه ده رسېدلې، بنځې ته یې ویلي، ټیکړۍ دې راکه، چې پگړۍ پورې یې غوټه کړم، بوکه خو هسې هم نشته، ټیکړۍ چې دې لوند شي وبه یې زبېښو، ستا تنده به خړوبه شي، بنځې ته یې ویلي، دا خادر او ټیکړۍ په خپله کوهي ته بنکته کړه، بنځې چې کوهي ته سر ټیټ کړی، بزگر ټیل وهلې ده، لاندې کوهي ته یې غورځولې ده او ځان یې ترې بېغمه کړې. بېرته راغلی کور ته، بزگر ډېر خپه دی، بس وزې او مېرې یې اخبستي، رمه یې جوړه کړې او سر په سحرا شوی. کال وروسته په هماغې دښتې ورپېښ شوی، ترې شوی، هماغه کوهي ته ورغلی، خپله پگړۍ یې بنکته کړې ده، چې گوري پگړۍ پورې یو دیو نښتی، ډار شوی، زړه یې و، چې پگړۍ پرېږدي، دیو بېرته وغورځوي، دیو ورته زاری کړې، چې له دې کوهي نه مې وباسه، زه به تا سره ډېرې ښېگڼې وکړم، بزگر چې اوس چوپان شوی، دیو یې له کوهي نه ویستلی، دیو ورغاړې وتی، ډېره خوبني یې څرگنده کړې، چوپان ترې پوښتنه کړې، چې ولې په کوهي کې دومره خپه وې؟

ویل، قسم دی، یو کال کبړې، دې کوهي ته یوه ژبوره بنځه راغلي، زاره یې راکې چولې، شپه او ورځ جنګ کوي، اوس راته ووايه چې د دې بښګڼې په بدل کې څه مرسته در سره وکړم، چوپان ویلي، کور دې ودان که اړتیا پېښه شوه، بیا به یې درته ووايم، دیو ویلي، چوپانه! زه به لږ شم، د پاچا په لور به کېنم، چې د دنیا طبيبان او پاروګران راولي، زه به نه پاڅېږم، خو کله چې ته راغلي، زه به پاڅېږم، پاچا به ډېر بخششونه درکړي، چوپان ویلي، سمه ده، بس ورځه پرې.

دیو تللي، د پاچا په لور کېنناستلی، د پاچا د لور رنګ ورځ تر بلې زېږېږي. د دنیا طبيبان، پاروګران، ملنګان او دمګران یې راوستي، نجلی ښه شوي نه ده، چوپان د ملنګ په جامه کې ورغلی، ویلي زه خلک دموم، الله ﷻ ورته شفا ورکوي.

پاچا خبر شوی، امر یې کړی، چې دا ملنګ راولی! ملنګ د پاچا حضور ته ودرول شوی، پاچا ویلي، ملنګه، زما لور وګوره، نه په دم ښه کبړې، نه په دعا او دوا – که ستا په دم ښه شوه، دا لور به مې هم درکړمه او نیمه پاچاهي به هم درکړم. ملنګ ویلي، توکل په خدای ﷻ.

د ملنگ او دیو، خو خبره یوه وه، ملنگ ځان سره بونگیدلی، دیو له نجلۍ نه پاڅېدلی، چوپان ته یې ویلي گوره! یوه نیکی دې راسره کړې وه، یوه مې درسره وکړه، زه ځم د بل پاچا په لور کېنم، چې هلته راپسې را نه شي، که راغلي وژنم دې.

چوپان ویلي سمه ده، نه به درځم. د پاچا لور ورځ تر بلې غورېږي، روغه شوې ده، په دربار کې شهنايي غږول کېږي، د خوبنیو مراسم دي، بس پاچا خپله ژمنه پوره کړه، ملنگ ته یې هم خپله لور ورکړه او هم یې نیمه پاچاهي.

دیولار د بل هېواد د پاچا پر لور کېناست، هلته هم غوغا جوړه شوه، د پاچا لور ناروغه ده، د دنیا طبيبان راغلل، ښه نه شوه. پاچا خپل وزیران راوغوښتل ویل، وزیرانو! زما د لور د ناروغۍ چاره کول په کار دي، څه باید وکړو. کوم هوښیار وزیر وویل: پاچا سلامت! د فلاني هېواد د پاچا لور هم ورته ناروغي لرله، یو ملنگ راغی، دم یې کړه، ښه شوه. اوس هغه ملنگ د پاچا زوم دی، د پاچا زوم که راولو، کېدای شي دا هم ښه کړای شي.

پاچا خوبن شو، بل پاچا ته یې قاصد ولېږه، ورته یې وویل: که ستا زوم زما لور ښه کړه، زه به خپله ټوله پاچاهي ورته بخشش کړم. پاچا خپل زوم راوغوښت او د بل پاچا غوښتنه یې ورته واوروله. د پاچا زوم خوپه دې پوهېده، که دیو پسي لار شي، دیو به یې ووژني. انې بانې یې ډېرې وکړې، خود پاچا حکم و، باید تللی وای، د پاچا زوم مجبور شو، چې لار شي.

چوپان یانې د پاچا زوم د بل هېواد پاچاهي ته ورغلی، پاچا ورته کیسه کړې ده، چې دغسې لور مې ورځ تربلې زېږېږي، ته یې دم کړه، که خدای ښه کړه، ټوله پاچاهي به درکړم. د پاچا زوم ویلي: زه یو شرط لرم، پاچا ورته وویل: ستا هر شرط منم، د پاچا زوم وویل: شرط مې دا دی، چې ما به د ناروغې سره یواځې پرېږدئ، زه یې چې دموم، باید هېڅوک هم موجود نه وي.

پاچا شرط منلی، د پاچا زوم چې د بل پاچا د لور کوتې ته ننونې، د دیو سترگې پرې لگېدلې، دیو پرې په قهر شوی، ورته یې ویلي، اوس خودې بې مرگه نه پرېږدم، ما خوتا ته ویلي و، چې بیا به راپسي نه راځي.

د پاچا زوم هوبنیاری کړې، دیو ته یې ویلي، دیو وروره! تا ما سره دومره بڼه وکړل، چې زه اوس د پاچا زوم یم، اوس د دې لپاره نه یم راغلی، چې تا ته ووايم، د پاچا له لور نه پاڅېږه. دیو په غوسه شوی، ویلي، نوڅه لپاره راغلی یې، د پاچا زوم ورته ویلي، راغلی یم، چې د دوستۍ حق دې اداء کړم، غوږ رانږدې کړه، چې درته یې ووايم، دیو چې غوږ ورنږدې کړی، د پاچا زوم ورته ویلي: هغه ژبوره بڼه له کوهي نه راوتلې او تالټوي، نور دې خوښه خپله، دیو پاڅېدلی، پاچا زوم نه یې مننه او هم غوښتنه کړې، چې خدای تعالی ته وگوره، بڼه یې ته زما ادرس ونه بڼیې، زه لارم په خپله مخه.

دیو نامالوم لوري ته تښتېدلی، نجلی بڼه شوې، په دې پاچاهۍ کې هم د خوښۍ شهنایي غږول شوې او په ټولو هېوادونو کې هنگامه گډه شوې، چې د فلاني پاچا زوم داسې کمال لري، چې دیو پاڅولی شي، بزگر له غمه چوپان شو، چوپانۍ نه وروسته د پاچا زوم او د نیمې پاچاهۍ خاوند شو او دا دی، دیو هېواد پاچا شو.

پوه شوی ورواځی! نور نو بدې یې د هغو شي او بڼېگڼه یې زمونږه، زه لارم چې د لمانځه وخت دي. ماشومانو او ځوانانو غږ کړ! په مخه مو بڼه.

زورور

مازيگري دى، نرى نرى باران ورپري، حضرت مير کاکا امسا په لاس د جومات خوا ته روان دى، د کلي ماشومان ورپسې دي، کيسه ترې غواړي.

حضرت مير کاکا دېرې خوا ته تاو شو، ويل راحي بچوا چي ستاسې له غم نه ځان خلاص کړم. ماشومانو د خوښۍ نه چېغې کړې، هله کاکا کيسه وايي، کاکا کيسه وايي! بس په همدې چغو، نارو، سورو حضرت مير کاکا دېرې ته ورسېد، د ونې ډډ ته يې ډډه ووهله او کيسه يې پيل کړه:

و، نه، و، يو پېرى و، د بر کلي د زړې کلا په يوه زور برج کې اوسېده، کله، کله به د کلي پر ځينو نجونو کېناست او ډېرې به يې وځورولې، د کلي پاچا صاحب چې به راغى، دم او دعا به يې وکړه، پېرى به پاڅېد. بله ورځ به په بل چا کېناست او يا

هم پر هماغي جلی به بیا کیناست، پاچا صاحب ترې پوښتنه وکړه، چې دا جلی ولې خوروي؟ پېري به ویل: زه پر دې نجلی مئین یم، پاچا صاحب خو خلی پېري ته گواښونه وکړل، ویل که بیا دې نجلی وخوروله په اور به دې وسوځوم. پاچا صاحب ویل، دا پیری ډېر زورور دی، پاڅول یې ډېر زور غواړي. بیا به یې غټه شکرانه واخېسته، خو کلونه تېرېدل، پیری له نجلی نه لاس په سر نه شو، پاچا صاحب غوسه شو او پیری یې کلک وتاړه، هغه دمونه یې پرې چوډول چې پیری باید وسوزوي، پیری پاچا صاحب ته زاری او نتواتې وکړې، چې دا ځل مې وبخښه، بیا به داسې ونه کړم او ستا به هم په کار شم، له دې کلي نه به لاړ شم. که چا درسره زورزیاتی کاوه، زما یو وېښته دود کړه، زه به درته حاضرېږم. وایي چې پاچا صاحب د پېري سره په همدې موافقه وکړه.

یوه ورځ پاچا صاحب له قصاب نه غوښه اخیستله، په پیسو قصاب ورسره جنجال وکړ، قصاب پاچا صاحب سم نه و پېژندلی، بد بد یې وواهه، پاچا صاحب د پېري وینسته دود کړ، پېري حاضر شو، ویل پاچا صاحب امر کوه، څه وکړم؟

پاچا صاحب ورته وویل، هغه مخامخ قصاب گوري، بد بد
یې ووهلم، ورشه په قصاب کپنه او بڼه بد بد یې ووهه! پیري
چې قصاب ته وکتل، کنجکونه او چرې یې ولیدې وډار شو،
ویل پاچا صاحب! قربان دې شم، هغه سره خو چرې، تبرگی او
کنجکونه دي، زور مې پرې نه رسېږي، خو که غواړې کوم
غریب کچالو فروش یا بل دوکاندار به درته چپه کړم، پاچا
صاحب پیري ته بد بد وکتل، رخصت یې کړ ویل: یاره رښتیا
یې ویلي دي چې: (په بره خېږي اشنا تل د زورورو اوبه)

ماشومانو وخنډل ویل: کاکا یعنی په زورورو د چا زور نه
رسېږي، ویل یې په کومه ټولنه کې چې قانون سم تطبیق نه
شي، هلته د زورورو هر زور چلېږي، خو که قانون وي، زورور
په خپله له زوره لوېږي او خلک یې له شره ژغورل کېږي.

حی! بچو خدای (ج) دې زموږ په وطن کې قانون حاکم کړي.

د زخم

نن بيا حضرت مير کاکا د دېرې د ونې ډډ ته ډډه وهلې وه،
امسايې تر څنگ اېښې وه، ماشومان او ځوانان ترې
چار چاپېره ناست وو، ټولو په بې صبرۍ د حضرت مير کاکا له
خولې کيسې اورېدو ته په تمه وو. حضرت مير کاکا چې به د
څو قدمونو منزل وروسته کېناست، ډېر به ستړی ښکارېده،
ساه يې بنده بنده کېدله، پر ناستو ماشومانو او ځوانانو به
يې غږ کړ: وا هلكه وړوالې غلي شئ. ستړيا مې ووځي، کيسه
درته کوم.

ناستو کسانو ويل: سمه ده کاکا مورې غلي يو.

حضرت مير کاکا کيسه داسې پيل کړه!

و، نه و، یو سړی و، د بنکار سره یې ډېر شوق و، یوه ورځ
ځنگل ته د بنکار پسې تللی و. په ځنگله کې لاره ترې غلطه
شوې وه. حیران و، چې له ځنگله نه څنگه راووځي، شپه پرې
راغله، د ځنگله ځناورو ورته گواښونه پیل کړل، ناڅاپه یو
دیو پرې راپېښ شو. حضرت میر کاکا لنډه دمه وکړه،
ماشومانو او ځوانانو بیا پرې غږ وکړ: بڼه بیا څه وشول؟
حضرت میر کاکا ویل، د سړي بخت بڼه و. دیو ټول ځناور
وشرل او د سړي سره یې دوستي شوه. دیو به خواږه او هر څه
برابرول او انسان ته یې د خوراک لپاره راوړل، کلونه تېر
شول، د دیو او د انسان ژوند په ځنگله کې تېرېده، بس دیو به
گټله او انسان به خټله.

یوه ورځ دیو ناوخته راغی، ډیر سترې او ستومانه و، د انسان
خوا ته چې راغی، کېناست، خپله ستریا یې وویستله، خوله
یې خلاصه کړه او د ستریا د رفع کولو لپاره یې اوږده ساه
واخیسته، انسان ورته وویل: اهو دیو وروره! دا خوله دې ډېر
مردار بوی کوي، دا خولې پاک ساته. دیو غوسه شو او هم
خفه. تری یې واخیست، انسان ته یې وویل: په دا تېرمې په سر
وووه، چې مات شي، انسان وډار شو، ویل دا کله شونې ده،

دا کار نه کوم. د دیو سترگې له ډېرې غوسې سرې شوي، په قهر يې وويل: که په دې تير مې سر مات نه کړې، وبه دې وژنم او خام به دې وخورم، هله شابه سر مې مات کړه. انسان مجبور شو، تير يې واخيست او ديو يې په سر وواهه، سر يې پرې مات کړ، ديو انسان ته مخ راواړوه، ويل انسانه، کار دې کوه، کار مې کوم، زما او ستا ترمنځ هېڅ ډول اړيکه نشته، ديو لار په خپله مخه او انسان هماغلته پاتې شو، د ځنگله نورو ځناورو د ديو له وېرې انسان ته څه نه ويل.

د ناستو کسانو تلوسه لازياته شوه، ويل بڼه بيا څه وشول؟ حضرت مير کاکا ويل، دوه کاله وروسته ديو په هغه لاره تېرېده، گوري چې انسان ډېر خپه ناست دی، د انسان سترگې چې په ديو ولگيدې، خوښ شو، ديو ته يې غېږه ورکړه او د خوښۍ په انداز کې ورته وويل: ديو وروره! ځنگله يې؟ هغه زخم دې اوس ځنگله دی؟

ديو خپل سر ورته ټيټ کړ، ويل: انسانه وگوره! هغه زخم اوس ټول بڼه شوی، خو قسم درته کوم، چې د خبرې زخم دی اوس هم پرهر دی او لامې زړه جوړ شوی نه دی. ديو دا خبره وکړه او په خپله مخه روان شو، انسان هم له ځنگله نه لار کور ته.

دا وه کیسه، نیکی دې مونږ ته وي بدي دې ځناور و ته!

ناستو ماشومانو پوښتنه وکړه، دا خودې ډېره ښه کیسه
وکړه. حضرت میر کاکا ویل بچو! دا مې ځکه تاسو ته وکړه،
چې کله چا ته خبرې کوئ، سنجیده یې وکړئ، اول یې په
مغزو کې له فکر کولو وروسته ښه تصفیه او بیا یې وکړئ، نو
هېڅکله به دوستان له تاسو نه خپه نه شي.

ټولو ناستو کسانو غږ کړ! ښه کاکا همدا سې به کوو.

د لوی قاضي تنگونه

حضرت مير كاكا سر پر زنگانه او لاس پر امسا ايښي و، خپه مالومېده، د كلي ځوانان او ماشومان بيا ترې راتاو شوی وو او ترې د كيسې اورولو غوښتنه كوله. حضرت مير كاكا ته چا دروغ ويلې وو، ځكه ډېر خپه و، ويل دا خلك ولې دروغ وايي، فكر كوي نور خلك پرې نه پوهېږي، خوزه دروغجن مالومولی شم. ناستو ماشومانو او ځوانانو وويل: هغه څنگه؟

حضرت مير كاكا وويل: ځكه زه تجربه لرم او په همدې اړه غواړم تاسې ته كيسه وكړم، ټولو چك چكې كړې، خوشحاله شول، چې حضرت مير كاكا كيسه اوروي.

حضرت مير كاكا ويل: په كوم كلي كې درې ورونه وو، يو پكې غل و، كله چې پلار يې وفات كېده، خپل زامن يې

راغونډ کړل، ویل: زامنو! زما د کتې هرې پښې لاندې د سرو یوه سکه ده، زما له مرگه وروسته هغه واخلي او په خپلو کې یې سره وویشي، همدې خبرې په کولو سره ومړ.

په زامنو کې یې یوه تن یوه سکه غلا کړه، درې واړه یو پر بل دعوه وکړه او یو پر بل مدعي شول، خبره قاضي ته لاړه، قاضي هم د دوی پرېکړه ونه شو کړای، ځکه درې واړه مدعیان وو، نه شوای کوالی یوه ته قسم ورکړي. خبره ډېره غټه شوه، پاچا ته ورسېده، پاچا لوی قاضي ته امر وکړ، چې غل مالوم کړي، که نه، خپله دنده به له لاسه ورکړي. لوی قاضي خپه او پرېشانه کور ته راغی، لور یې ترې پوښتنه وکړه، پلار جانه ولې خپه یې؟ پلار یې د تېرې شوې پېښې ټوله کیسه ورته وکړه، لور یې وویل: پلار جانه، دا خو اسانه ده، مه پرېشانه کېږه، په غوږ کې ورته څه وویل: لوی قاضي ډېر خوشاله شو، درې واړه مدعیان یانې ورونه یې راوغوښتل، ځانته یې مخامخ کېنول، لور یې د پردې شاته کېناسته، قاضي دوی ته وویل: زه تاسو ته یوه کیسه کوم، بیا یې په اړه یوه پوښتنه هم کوم، ځواب راکړئ؟

مدعیانو ورونو وویل: قاضي صیب سمه ده. قاضي وویل: په یوه کلي کې یوه ډېره حسیننه نجلۍ وه، د واده په اوله شپه کله چې خاوند یې غوښته ورسره یوځای شي، نجلۍ ډېرې وژړلې، مېړه یې ترې پوښتنه وکړه، چې ولې ژاړې؟

نجلۍ ویل، بس څه یې کوي؟ پرېږده، چې په زړه کې مې وي، خاوند یې په قهر شو، چې ولې نه وايې، وایه.

نجلۍ وویل: ژاړم په دې چې زما بل څوک خوښېده او واده مې له تاسره وشو. سړي وویل: یاره نجلۍ! تا چې دومره جرئت وکړ، زما د خور پرځای یې، د واده په همدې جامو کې څوک چې دې خوښېږي، هغه ته لاره شه، نجلۍ د واده په جامو کې د هغه هلک کورته روانه شوه، په لاره کې یوه ډله غله ناست و، نجلۍ چې یې لیدلې، خوښ شوي، چې ښکار خو پیدا شو.

نجلۍ په ژړا شوې او غلو ته یې خپله کیسه کړې، د غلو هم پرې زړه سوی، پرېښې یې ده، د هلک کور ته چې رسېدلې، هلک حیران شوی، چې دا څنگه پېښه شوه، نجلۍ هلک ته کیسه وکړه، هلک له ډېرې خوښۍ نه د ناوې جامې ویستلې

او خپلې خور ته یې ور په تن کړې، ویلي هغه چې دومره
ځوانې وکړه، دا بڼه یې راسره وکړل، زه به دا بڼه پکښه ورسره
وکړم، خپله خور به ورته ورکړم.

خور یې چې د ناوې په جامو کې د هغه شاوو کور ته روانه
شوې، دا هم په غلو او بڼتې، غلو ویل: دې نجلی دروغ ویلي
اوس به یې ولوتو! نجلی نه یې پوښته کړې، چې ته خو اوس
په دې پلمه لږې بېرته څنگه راغلي، نجلی ټوله کیسه ورته
کړې او ورته ویلي، چې زه هغه نجلی نه یم بلکې د هغه هلک
خور یم، چې خپلې مینې ته ورسېد، خو غلو بیا پر نجلی
رحمېدلي پرېښي یې ده د شاوو کورته. شاوو هغه سره نکاح
وکړه، قاضي له درې واړه ورونو نه پوښتنه کړې، چې په دوی
کې چا بڼه وکړل، شاوو، مئین، که غلو؟

یوه ورور ویلي، شاوو بڼه وکړه، ځکه خپله بڼه یې مئین ته
ورکړه، بل ورور ویل، نه مئین بڼه وکړه، ځکه دومره
انسانیت پکې و، چې خپله خور یې شاوو ته ورکړه، درېیم
ورور ویل: نه غلو بڼه وکړه، ځکه که غلو نه وه پرېښي، تیاره
مړی وه، د قاضي لور د پردې له شانه پرې غږ کړی، چې غلو
بڼه کړی، ته هم بڼه وکړه او هغه سره چې دې اخیستي هغه

ورکره، غله وویل: بلکل یی ورکوم، حُکّه ټول غله خو هم بد
خلک نه دي.

حضرت مير کا کا ویل، زما تجربه دا ده، غل به د غلا صفت
کوي، شرابي به د شرابو، بدلمنه خلک د بدلمنو، هر خوک د
هر څه په باب له خپلې دیدگاه نه خبرې کوي، نو حُکّه باید
دروغ ونه وایي، حُکّه خلک یی پېژني او پرې خاندی او هم
وروسته پرې ملنډې وهي.

حضرت مير کا کا پاڅېده روان شو او ناستو خلکو ته یی
وویل: حُی بچوا چې هېڅکله هم دروغ ونه وایي.

ماشومتوب

نن د معمول خلاف حضرت مير کاکا په خپله د کلي پر هلکانو او ځوانانو غږ وکړ، چې کيسه به ورته وايي! د کلي ماشومان او نوي ځوانان هم په بې صبرۍ د حضرت مير کاکا پسې شول، چې د کلي د بېرې ته لاړشي او کيسه واوري. حضرت مير کاکا لږ څه غمجن بنکاریده، ويل يې بچو! نن تاسو ته د پند نه ډکه کيسه کومه، بڼه به ورته غوږ ږدي، شور به نه کوئی چې بيا تاسې داسې څه ونه کړی چې دخلکو د خندا شی. ټولو ويل، بڼه کاکا، خو ژر شه کيسه وکړه.

حضرت مير کاکا بيا امسا پر ځمکه بنځه کړه دسترپا په حال کې يې د ونې ډډ ته ډډه ووهله ويل يې، رانږدې شی بچو! د کلي ټول ماشومان او تنکي ځوانان د حضرت مير کاکا شاخوا راټول او غلي کيناستل چې له حضرت مير کاکا نه کيسه

واوري . حضرت مير کاکا کيسه پيل کړه . ويل بچوا زورور
 خان زمور د کلي خان او مالداره سړی و ، خدای ﷻ هر څه
 ورکړي وه خو زوی يې نه درلوده ، درې ودونه يې وکړل
 ، يوازې لوني به يې په نصيب کيدلې ، کله يې چې څلورمه
 بنځه وکړه خدای ﷻ ورته يوزوی ورکړ ده له ډيره نازه په خپل
 زوی باتور خان نوم کېښود ، باتور خان ډير نازولی و ، ماشوم
 ورو ورو په خبرو راغی ، د ماشوم په هرې خبرې او پوښتنې
 سره به زوروخان وغورځيده او بيا به يې له نازه ښکل کړ
 باتور خان به يې په غېږ کې ټينگ ونيوه او بيا به يې په جان
 وقریان دواړه مخونه ښکل کړل .

يوه ورځ زورور خان خپل زوی باتور خان خان سره جومات ته
 راوست زمونږ د کلي په جومات کې يوه غټه ونه چې د مرغيو
 ډيرې ځالې پکې وې ، باتور خان به په نيمکۍ ژبه له پلار نه
 پوښتنه وکړه ! پلاره ، پلاره ، هغه چيشی دی ؟ زورور خان به
 ماشوم بيا بيا ښکل کړ او په مهربانه لهجه به يې ويل ، د
 مرغيو ځاله ده زوی نه مې ځار شم ، بيا به ماشوم ويل ،
 پلاره ، مرغۍ چې شی دی ؟ بيا به زورور خان له خدا شين
 شو ، ماشوم به يې په غېږ کې ټينگ کړ زما زرگيه ! مرغۍ

وزرې لري، الوزي، دانې ټولوی او بیا یې د خپلو بچو په خوله کي ورکوي چې ماږه شي .

ماشوم به بیا بله پوښتنه وکړه او پلار به یې په مهربانۍ ورته ځواب ورکړ، ماشوم د یوې مرغۍ او د هغې د ځالي په اړه لسگونه پوښتنې وکړې او پلار به یې په ډېرې مهربانۍ ورته ځواب ورکاوه.

ماشوم ورو ورو لوئېده، ځوان شو، د خان نازولی زوی و، زورور خان سپین ږیری کېده، خو د خپل زوی په هیله د ژوند ساه اخیستله، کلونه تېر شول، زورور خان په ملا کروپ بوډا شو او باتور خان په مټ قوي ځوان.

یوه ورځ دواړه له اذانه خو شېبې مخکې جومات ته راغلل زورور خان د جومات پر برنډه کېناست خپله امسا یې ترڅنگ کېښوده، پر باتور خان یې غږ وکړ، باتوره! و باتوره! زویه لږې اوبه راوړه ډېر تږی یم، باتور خان چې د ځوانۍ په نشه مست و، له ډېره نازه وروسته یې خپل پلار ته اوبه راوړلې. پلار یې باتور له لاسه ونیوه ورته یې ویل، زویه! زما ترڅنگ کېنه، چې دمه مې راسته شي. باتور خان اخوا دېخوا کېده، پلار یې

پوښتنه وکړه، زویه! پاس په ونه کې دا ځالی د څه شي دي؟
باتور خان ورته په تنده لهجه وویل، ته یې نه وینې ږوند یې،
د مرغیو ځالی دي که نه! پلار یې وویل، مرغی څه ته وایي
زویه؟!

زوي یې بیا په قهرجنې لهجې وویل، دا دې لابله! خدای
لیونی هم کړې، اوس لا مرغی هم نه پېژنې؟

پلار یې وویل: زویه! کله چې ته ماشوم وې، په همدې ځای
کې تا د مرغیو او د هغې د ځالی په اړه له ما نه په یوه ساه
لسگونه پوښتنې کولې، ما به ستا د هرې پوښتنې په ځواب
کې لومړی ښکلولې او بیا به مې په جان و قربان په ډېرې
مهربانۍ ځواب درکاوه. درېغه چې نن ته دومره لوی شوی
یې، چې زما د یوې پوښتنې د ځواب حوصله هم نه لرې او په
دومره زشته لهجه ځواب راکوې. ما دې سریتوب مالومولو،
زما زوی نه یې. باتور خان په ژړا شو او په همدې ژرغونې
حالت کې یې وویل: دري ژبورښتیا ویلي وو، چې:

دل پدر به بچه از بچه به کو پرچه! حضرت میر کاکا خپلې
اوبښکې پاکې کړې ویل بچوا چې تاسې داسې ونه کړئ.

د خره پاچاهي

د ثور له کودتاه ايله خو کاله تېر شوي وو، فرمانونه يو په بل پسې صادرېدل، د وخت جمهور رئیسانو، چې يو د بل له وژلو وروسته د چارو واگی ترلاسه کول د اولس د غوښتنو خلاف فرمانونه یې صادرول، د بنځو د ۳۰۰ ولور، د گروۍ د له منځه وړلو، د جنایي بندیانو د خوشې کېدو او دې ته ورته نور... خو یو به یې هم په بشپړ ډول نه عملي کېدل.

حضرت میر کاکا چې د جمعې له لمانځه وروسته د کور خواته روان وو، د کلي نوو ځوانانو او ماشومانو ورته په لاره کې بلا زاری وکړې، چې موږ ته کیسه ووايه، خو د حضرت میر کاکا تبعه په دې ورځ ډېره خټه وه، نه یې غوښتل کیسه وکړي، په ملا کړوپ، امسا په لاس د تگ سرعت یې لږ زیات وو، د کلي هلکان پوه شول، چې حضرت میر کاکا کیسه نه وایي او ځان باسي.

مخې ته یې ودرېدل، ویل، کاکا چې کیسه ونه وایې، کور ته تللی نه شې، حضرت میر کاکا چې د کلیوالو ځوانانو ټینګار او سر زوري ولیده، موسکی شو، ویل نه مې پرېږدئ نو؟

هلکانو ویل، خیر دی، وی وایه، حضرت میر کاکا غاړه صافه کړه او د هو سر یې وبنسور او، ویل، په ځنگله کې د زمري پاچایي وه، نور ټول حیوانات به له زمري نه ډر ډارېدل او د زمري هر امر به یې منل، آن تر دې چې په کوم ځای کې زمري اوسېده، نورو حیواناتو به له ډاره په هغه طرف هم نه ورتلل، یوه ورځ خرد ځنگله په یوه څنډه کې څرېده، او همداسې ورو، ورو مخکې تل، گوري، چې زمري پروت دی، څر ډر وډار شو، زړه یې و، چې وتبستی، ځان سره یې سوچ کړی، که وتبستم، زمري به راپسې شي او وبه مې خوري، راځه ځان په څرېدا بوخت وبنسایه. گوندي د زمري درباندي زړه وسوځي او فکر وکړي، چې په غلطی کې دلته راغلي يم.

څر چې زمري ته نږدې شوی، زمري هېڅ عکس العمل نه دی بنسودلی، څر زړور شوی، بڼه نږدې شوی، گوري، چې زمري مړ پروت دی، څر ډر خوشحاله شوی، چرت ورغلی، چې راځه د زمري څرمن راوباسه، وایې غونډه او په نورو حیواناتو

حکومت وکره، همداسی یې کړی، د زمري خرمن یې ویستلی، په خپله یې اغوستی، پاچاهي یې پیل کړې ده. په اول ځل فرمان یې صادر کړی، چې له دې وروسته به د یوې میاشتي لپاره هر حیوان د پاچاهي چارې پرمخ وړی. نورو حیواناتو خپل وار تېر کړی، د خر نوبت رارسېدلی دی، د پاچا فرمان ورته ابلاغ شوی، خر ډېر خپه شوی، چې پاچاهي خوزمور کار نه دی، هغه د زمري زړه غواړي، زه به څنگه کوم، د نورو حیواناتو به ملتیا پاچا ته راغلی، پاچا ته یې ویلي، قربان دې شم، زه پاچاهي نه شم کولی، داستاسو صفت دی، له لورینې مو مننه، خو ما معذور وگڼی، زه دا ستر مسؤلیت په غاړه نه شم اخیستلی.

پاچا په قهر شوی، ورته یې ویلي دي، چې ولې ته له گیدر نه هم بدتر یې، هغوی خپله دوره تېره کړه، ته یې نه شي کولی. خر ویلي، قربان دې شم، زه خریم، پاچاهي زما صفت نه دی، زه یې نه شم کولی، پاچا بیا په قهر شوی، نور ځناور یې رخصت کړي، خره ته یې ویلي، یوازې درسره خبرې کوم، نور ځناور چې وتلي، پاچا خپل نقاب پورته کړی، خره ته یې

ویلی، بی غیرتہ خبری مه کوه، گوره، زه هم خریم، وگوره،
چی خنگه بنه پاچاهی کوم.

خرپه خندا شوی، ویل، زما اول نه هم درباندي شک و، حکه
له فرمانونو نه دي مالومېده، چې ته زمري نه یی، حه کار دي
کوه، ته ورک شی، فرمان دي ورک شی.

هر سړی پیدا دی خپل، خپل کار لره که نه.

بنه دي زموږ وي، بد دي دهغوی، حئی! بچیانو زه هم ستړی
یمه، ویده کېږم، ټولو وخنډل او ترې بېرته راستانه شول.

د سوداگر هونبیاره لور

حضرت میر کاکا د معمول په څېر لکړه په لاس د جومات خوا ته روان دی، د کلي ماشومان او زلمیان چې د حضرت میر کاکا په کیسو مئین دي، ورته لار څاري کوري، چې حضرت میر کاکا لکړه په لاس په ملا کړوپ کوڅه کې روان دی، هلکان ورپسې شوي، چې کیسه به راته وایي.

حضرت میر کاکا چې لاله پخوا د هلکانو په ذوق او شله توب ښه پوهېده، مجبور شو، چې بیا دېرې ته لاړ شي، لکړه یې پر ځمکه کېښوده او د ونې ډډ ته یې ډډه ووهله. ویل یې، بچوا! کیسه درته کوم، خو دېرې پوښتنې به نه کوی.

هلکانو ورسره ومنله، ویل هله ژر شه، کاکا کیسه پیل کړه. حضرت میر کاکا غاړه تازه کړه! ویل، و، نه، و، یو سړی و،

خدای ﷻ ورته بڼه پرېمانه شته ورکړې وو، د سپرې یو زوی ؤ او یوه یې بڼخه. زوی یې ډېر نازولی و، یوه ورځ سپرې او بڼخې یې په ګډه پرېکړه وکړه، چې یو نازولی زوی لرو، د هېڅ شي کمی نه لرو، باید ورته بڼخه وکړو، بڼخې یې ویلي دي، چې داسې بڼخه باید ورته وکړو، چې همدغه غوندې له مورې یوه او نازولې وي. مشوره یې کړې، چې د برکلي د سوداګر یوه لور ده او هغه هم نازولې، همغه به ورته وکړو.

د سوداګر پر لور جرګه شوي، سوداګر فکر کړی، چې لور مې نازولې او له مورې یوه ده، هلک هم نازولی او له مورې یو دی، راځه! همدغه ته یې ورکړ، دسما ل یې ورکړی، سپرې پر خپل زوی زېږی کړی، چې بڼخه مې درته وکړه، هلک ډېر هوښیار و، ځان سره یې سوچ کړی، چې مور او پلار مې په خپل سر داسې بڼخه راته کړې، چې نه مې لیدلې نه یې پېژنم، باید د خسرګنۍ په باب مالومات ترلاسه کړم.

پلار ته یې ویلي، چې د څو ورځو لپاره چېرته د چکر لپاره په سفر ځم، د هلک مور و پلار چې هېڅکله یې هم د خپل زوی غوښتنې نه وې درک کړي، ورته اجاره ورکړه. هلک د خپل خسر کلي خواته روان شو، کلي ته چې ورسېد، ګوري، چې

په دېره کې یې خسر ناست دی، سلام یې واچوه، خسر یې پرې غږ کړی، چې هلکه راځه! چای وڅښه. خسر خو یې نه پېژنده، چې زوم یې دی، خو زوم یې خپل خسر پېژنده، خپله ښځه یې نه وه لیدلې.

هلک ویل، چای نه څښم، خو که اوبه وي څښم یې. اوبه یې څښلې، سوداگر ورته ویلي، ځوانه چېرته روان یې؟ هلک ویل، په مزدوری پسې وتلی یم، ډېر غریب یم که چېرته کار پیدا کړم. سوداگر ویلي، راځه! ما سره شه، زه اکثرأ په سوداگریزو سفرونو بوخت یم، بس مېلمنو ته له کوره چای، ډوډۍ راوړه او تنخواه اخله.

هلک خو له خدایه همدا ساعت غوښته، ویل سمه ده، هلک سوداگر سره مزدور شوی، بس کله چې مېلمانه راشي، د سوداگر له کوره دېرې ته چای او ډوډۍ راوباسي. بله ورځ سوداگر په سفر وتلی، هلک ته یې ویلي دي، چې په مېلمنو دې پام اوسه، که راتلل، درنه خپه نه شي، هلک ویل په سترگو.

د سوداگر پر لور یو بل ځوان هم مئین و، خو نجلۍ ورسره اړیکه نه درلوده، بله ورځ مئین تللی بازار ته، یو قیمتي ټیکری یې اخیستی، راغلی، د سوداگر کور یې ټک ټک کړی، مزدور وتلی، گوري، چې یو ځوان دروازه ټکوي، له ستړي مشي وروسته یې ورته د چای او ډوډۍ ست کړی، مئین ویلي، ډوډۍ نه خورم، دغه سوغات د سوداگر بنځې ته ورکړه او ورته ووايه، یو څوک غواړي، په ولاړه درسره څو خبرې وکړي. مزدور تللی، د سوداگر بنځې ته یې د مئین سوغات ورکړی او د سوداگر غوښتنه یې هم ورسولې ده. د سوداگر بنځه دروازه ته وتلی، گوري، چې نا اشنا ځوان ولاړ دی، له ستړي مشي وروسته ځوان ورته ویلي، ترورې ازه ستا پر لور مئین یم، په دې هم خبر یم، چې هغه موبل چا ته ورکړې ده، زه یو ارمان لرم، ما ته خویې هسې هم نه راکوی، څو که د پنځو دقیقو لپاره ما ورسره کښوی، یو څو خبرې مې پر زړه دي، هغه به ورته ووايم، نور به درنه ځم.

د سوداگر بنځه چې ټیکري ته گوري، ډېر قیمتي ورته بنکاري، زړه یې نه کېږي، چې له لاسه یې ورکړي، بل خواته د ځوان غوښتنه هم ورته ډېره ناروا بنکاري. بنځې ویلي، زه

خو به دا هڅه وکړم، خو که لور مې ومني. مټين ورته ويلې، ته خو هڅه وکړه، کېدای شی موفقه شي. بنځې خپلې لور ته د ځوان غوښتنه رسولي، لور يې ډېره هوښياره وه، ورته يې ويلې: مورې! تا ته خو مالومه ده، چې زه دلته د بل چا امانته يم، دا کار نه شم کولی، مور يې ورته ويلې، لورې، دا خو دومره خبره نه ده، څه خوري خو دې نه، پنځه دقيقې ورسره کېنه، نور يې رخصت کړه، لور يې ويلې، ښه دا خو نارينه دی، که لاس راباندې واچوي؟

خو خیر زه ورسره کېنم، په دې شرط چې سپری به په کت کې ځان کلک تړي، ځکه لاس راباندې وا نه چوي، مور يې مټين ته د نجلۍ شرط ويلی، مټين ويلې، زه يې هر شرط منم. د سوداگر لور مزدور يانې خپل نامزاد ته چې لايې نه پېژني ويلې، دا سپری ښه کلک تړلی شي که نه؟

مزدور ويلې، ولې نه، ويل يې وهلې يې هم شي که نه؟ د مزدور خو هسې هم ورته زړه ډک و، ويل يې ولې نه. وهل يې ما ته پرېږده، ځوان يې په کت پورې کلک تړلی او مزدور ته يې امر کړی، چې په مرگ يې ووايه، چې بيا د چا د خور او لور هوا په سر ونه گرځوي. مزدور هم ناراستي نه ده کړې،

مټین یې په مرگ وهلی، له پښو یې غورځولی او د کت سره یې دباندي ختا کړی دی.

مټین په ډېر سختۍ ځان خلاص کړی او د سوداگر له کلي نه یې پښې سپکې کړي دي، مزدور ځان سره فکر کړی، چې خوانبې مې خطا کاره ده، هسې نه بله ورځ منگی مات شي، سوداگر چې له سفره راغی، مزدور ورته ویلي، که مو اجازه وي، کور پسې ډېر خپه شوی یم، کور ته به لاړ شم، خو ورځې وروسته به راشم. سوداگر پیسې ورکړي، هلک یې رخصت کړی، هلک چې کور ته رسېدلی، ډېر خپه ناست دی، مور یې ترې پوښتنه کړې، ویل زویه! ولې خپه یې؟ هلک څه نه دي ویلي، خو مور ته یې همدومره ویلي، چې په دوو ورځو کې به راته واده کوی، که نه، بڼه به نه وي. دی خو هسې هم له مورې یو او هغه هم نازولی و، کله یې غوښتنه ردېدلې. کورنۍ یې ورته د واده بندوبست کړی، دوهمه ورځ یې ناوې راوستې ده. گوري، چې د ناوې پر سر د هماغه ډبول شوي ځوان ټیځری دی. هلک فکر کړی، چې دا ټیځری څنگه له منځه یوسي، دواړه د چرگی اور ته ناست دي، ځانونه تودوي، هلک ورو د اور یوه سکروته د ناوې د ټیځري پر پیڅکي

اچولې، ټیټکری سوځېدلی، ناوې چغې کړې، چې اخ ټیټکری دې راته وسپزه، خاوند یې ویلي، ډېرې چغې مه وهه، ته چې داسې مور لرې، داسې ډېر ټیټکری به در په سر کړې. ناوې پوهه شوې ده، چې خاوند خومې راباندې پوه دی.

ډېره خپه شوې، خان سره یې فکر کړی، چې د خاوند له دې پیغوره خان څنگه خلاص کړې، خاوند ته یې ویلي، مور پسې مې خپه شوې یم، ما بوزه پلار کړه. هلک خپله بنځه خسر کړه بوولې، خپله راغلی کور ته. مېرمن یې فکر کړی، چې خاوند یې د څه شي سره ډېره مینه لري او خوبېږي یې. مالومه کړې یې ده، چې خاوند یې آس ډېر خوبوي. پلار ته یې ویلي، راته یو بڼه آس واخله. چون د پلار نازولې لور ده، پلار یې سمدستي ورته بڼه آس اخیستی. ناوې د نارینه وو جامې اغوستې، تمبوزک یې وهلې، چې څوک یې ونه پېژني، په آس سوره شوې، د مېړه پر کلي ورغلې، گوري، چې په دېره کې یې مېړه ناست دی، سلام یې پرې کړې، هلک چې آس ته کتلي، آس یې خوبس شوی، شاوخوا ترېنه تاو راتاوشوی، بنځې خپل غږ هم د سرو غونډې کړی، ویل یې ځوانه آس دې لکه چې ډېر خوبس شو، هلک ویل، هو! دا دې په څو

اخیستی، ویل یی ما خو ډېر قیمت اخیستی، ستا به پرې
وس ونه رسی، خو څه، زه به یی ارزانه درکړم، چې آس دې
خوښ شوی، نه غواړم ناهیلې دې کړم. ویل یی په خو؟

ویل، یی یولک، هلک ویلی، والله وس مې نه رسېږي،
بنځې ویلی، څه چې ډېر دې خوښ شوی، یوه چپه راکړه آس
واخه. هلک فکر کړی، چې یوه چپه نو څه ده. راکه وریې
کړه، شاوخوا یې کتلي، گوري، چې څوک نشته، مخ یې
وراندي کړی، چپه یې ورکړی.

بنځه له اس نه راکوزه شوې، د آس جلب یې هلک ته په لاس
ورکړی، په خپله بهرته پلار کور ته راغلی ده، سبا خپل د
خاوند کور ته تللی ده، گوري، چې خاوند یې آس، پرېمنځي
او گرد ترېنه تاوېږي، بنځې ترې پوښتنه کړې، چې دا آس دې
په څو اخیستی؟ خاوند ورته ویلی، دامې ډېر گران اخیستی،
بنه خدمت یې کوی، چې درنه خوار نه شي، په خپله له کوره
دباندي وتلی، بنځې په آس ایرې شیندلي، بنه یې خیرن
کړی، مېړه یې چې راغلی، گوري، چې آس ډېر خیرن دی، پر
خپلې بنځې یې غالمغال کړی، چې دومره قیمتي آس خلک
همداسې ساتي؟

بنڀڙي يي ورته ويلی، څه ته چي دا چيپي خلکو ته ورکوي،
داسي آسونه به ډپر پيدا کړي، مېره يي سترگي ټيټي اچولي،
چي والله بنځه خومې خبره ده، ډپر خر شوي، بنځي ته يي
ويلي، ولي دي داسي وکړل، بنځي ورته ويلی، يوازي بنځي
نه تېروځي، نارينه هم تېروځي، دواړه په خدا شول.

حضرت مير کاکا په کرس کرس وخنډل، ويل، ځي! چي تاسي
داسي ونه کړي، زه به لاړ شم لمانځه ته!

سپی د بازار، خرد دربار

په بر کلي کې د انځرگل د ځوانیمرگ زوی د درېیمې خیرات
ؤ، حضرت میر کاکا د دسترخوان څنډې ته د خپل امسا په
مت د پښو په سر ناست ؤ، لاد وریجو غوری، یې مخې ته نه و
اېښود شوی، چې د کلي ځوانان پرې راټول شول او ترې یې د
کیسې غوښتنه وکړه، حضرت میر کاکا غوسه شو ویل،
ډوډی ته مې هم نه پرېږدی، ځی! ورک شی، کیسه میسه
نشته.

د کلي ځوانان خو هم په ضد کې تر چا کم نه ؤ، د حضرت میر
کاکا ځورول یې پیل کړل، حضرت میر کاکا یې تنگ کړ، هغه
له اوږدې سا اخیستنې او اف ویلو وروسته ځوانانو ته د
کیسې ویلو سر و خوزاوه، ځوانان ډاډ شول، غلي کېناستل.
حضرت میر کاکا ډوډی وخورله، د امسا په مت پاخلېده او د
کوز کلي پر لور روان شو، ځوانان بیا ورپسې شول، حضرت

میر کاکا هم غوښته، چې لاره په همدې کیسې رالنده کړي،
ویل یې بچوا!

و، نه، و، یو پاچا و، د نورو وزیرانو ترڅنګ د عقل او دربار
وزیر یې هم لره. یوه ورځ پاچا د عقل او دربار وزیر خپل
حضور ته راوغوښت، داسې یوه پوښتنه یې ترې وکړه، چې
څلور جزه یې لرل.

پاچا ویل، وزیر صیب! له اصل نه کم اصل، له کم اصل نه
اصل، سپی د بازار، خرد دربار څوک دی، راویې ښایه؟ وزیر
حیران شو، چې دا به نو څوک وي؟ ویل، حضور سلامت، ما
ته یو کال وخت راکړه، د دغسې خلکو پېژندل کافي وخت
غواړي. پاچا ورسره ومنله او یو کال وخت یې ورکړ.

وزیر عادي جامې واغوستې، خپله بڼه یې بدله کړه او په ښار
کې یې د زرګرۍ دوکان خلاص کړ، د زرګر دوکان مخې ته یو
سپاهی به ناست و، زرګرو وزیر به کله کله سپاهی ته چای او
ډوډۍ هم ورکوله، ښه کلکه انډیوالي یې ورسره جوړه شوه.
پاچا یوه لور هم درلوده، چې ډېره پرې ګرانه وه.

پاچا خپلې لور ته ویلي و، چې کله یې څوک خوښه کړه، پرته له دې چې موقف او یا بل څه یې په پام کې ونیسي، هماغه ته به یې په نکاح کړي.

له ورځو نه یوه ورځ د پاچا لور بازار ته وتلې وه، د وزیر زرگر دوکان ته برابره شوه، د زرگر په دوکان کې یې د سرو زور غاړکۍ خوښه کړه، زرگر چې پخوا وزیر و، ښاېسته ځوانی هم درلوده، د پاچا لور په زرگر مئینه شوه، کور ته راغله، پلار ته یې وویل: بابا جانه! تال له ما سره یوه ژمنه کړې وه، هغه پوره کړه، پلار یې ویل: په سترگو لورې وایه څه درته وکړم؟ لور یې ویل: پلاره، تا راسره ژمنه کړې وه، چې هر څوک دې خوښه شوه، هغه ته دې په نکاح کوم.

زما زرگر خوښ شوی، پلاره ژمنه دې اوس پوره کړه. پاچا زرگر ځان ته غوښتی ورته یې ویلي، چې خپلې لور سره مې ژمنه کړې، چې هر څوک یې خوښه شي، هماغه ته یې په نکاح کوم. زما د لور ته خوښه شوې یې، غواړم په نکاح یې درکړم. زرگر ډېر خوشحاله شوی، چې ما له خدایه په هوا غوښته، خدای^ج پر ځمکه راکړه، لنډه دا چې پاچا خپله لور زرگر ته واده کړه.

حضرت میر کاکا سترپی شو، د یوې ونې سیوری ته یې امسا پر ځمکه بنځه کړه او د ونې ډډ ته تکیه شو او یو سوړ اسویلی یې وویست، د ځوانانو تلوسه هم، لاریاته شوې وه، ټولو غږ کړ، بنه کاکا بیا څه وشول.

حضرت میر کاکا غاړه صافه کړه، ویل، یوه ورځ زرگر ناوخته کورته راغی، په وینو ککړ صندوق ورسره و، د حویلی په یوه کونج کې یې بنځوله، چې بنځه یې پرې راغله، ویل سرپه استرپی مه شي، په دې صندوق کې څه دي؟ زرگر ویل، خیر یوسی، بس زما یو پخوانی عادت دا دی، چې څوک مې له پامه بد شي، له هغه نه سر غوڅوم، پنځو تنو چې راسره بد کړي وو، نن مې ترې سرونه غوڅ کړل، په دې صندوق کې مې اچولي، اوس یې بنځوم، خو ته به چا ته حال نه وایې.

بنځې هر څه زړه ته اچولي، چورت یې وهلی، چې دا خو په قاتل سر شوم، بله ورځ د پلار کور ته تللې، پاچا ترې پوښتنه کړې، چې لورې! زرگر سره دې ژوند څنگه تېرېږي؟ لور یې ورته ویلې، پلاره! له تا قربان شم، ما لویه تېروتنه کړې، هغه خوزرگر، نه قاتل دی، هغه بله ورځ یې هم پنځه تنه وژلي،

سرونه يې ترې غوخ کړې، صندوق کې اچولي ؤ، او صندوق يې په حويلۍ کې بنځ کړې - پاچا په غوسه شوی، امر يې کړې، ويل يې، هله زرگر راوړئ، سپاهي يې لېږلې، سپاهي چې د زرگر انديوال هم و، زرگر پسې راغلی او په وهلو ډبولو يې پاچا مخې ته ودرولې دی. پاچا د عدالت وزير غوښتی او د خپلې لور ټوله کيسه يې ورته کړې او بيا يې امر کړې، چې عدالت بايد تامين شي، د عدالت وزير پرته له دې چې د پاچا زوم وپوښتي او يا څه ثبوت لاسته راوړي، امر يې کړې، چې قاتل دې سر په دهر شي. زرگر چې د پاچا زوم دی او دمېرمنې په خبرو په قتل تورن شوی چغې او فريادونه يې کړې، چې د خدای ﷻ په خاطر اول وگورئ، چې ما څوک وژلي، څه مې بنځ کړې، که مجرم وم، په دهر مې وځړوئ، پاچا ويلې، څوک دې ضمانت کوي، چې د پلټنې لپاره وخت درکړم.

زرگر غريب ټولو ته ځولۍ نيولې، چې د څو ساعتونو لپاره يې ضمانت وکړي، ترڅو خبره سپينه شي، خو هېچا يې هم ضمانت نه دی کړې، د بنار د کچنۍ لور غږ کړې، چې زه يې ضمانت یم، د کچنۍ لور د زرگر ضمانت کړې، پاچا امر

کړی، چې ټول لار شئ او هغه صندوق د همدې په مخ کې وگورئ، چې د ده دا ارمان هم پوره شي.

هئیتان تللي، حویلی یې سپرلې ده، صندوق یې ویستلی، گوري، چې په صندوق کې د وزوسرونه دي، زرگر پاچا ته ویلي، گوره ما انسانان نه دي وژلي، وزې مې حلالې کړي، چې دا کوم قانوني جرم نه دی، خوښه مې چې پلورل مې او که خښول مې. پاچا خر شوی، زرگر نه یې پوښتنه کړې، چې ښه نو په دې کار کې دې څه حکمت و؟

زرگر خپل نقاب لرې کړی، ویل، پاچا سلامت زه د عقل او دربار هغه وزیر یم، چې ستا د څلورو پوښتنو د ځوابونو لپاره مې درنه یو کال وخت اخیستی وو، ستا د پوښتنو ځوابولو وخت رارسېدلی دی.

تا ویلي و، چې له اصل نه کم اصل، له کم اصل نه اصل، سپی د بازار، خرد دربار څوک دي؟

له اصل نه کم اصل، ستا لور ده، ځکه چې د ښځې او خاوند ترمنځ د اعتماد فضاء موجوده وي او هر څه په پرده کې ساتل کېږي، ده زما پرده ونه کړه او د کور پټ راز یې افشا کړ.

له کم اصل نه اصله هغه د کچنی لور ده، چې زما هېچا ضمانت ونه کړي، خو هغې خپله بزرگي وښوده او ما ته يې د نجات زمينه مساعده کړه.

سپي دبازار هغه سپاهي دی، چې زما په چايو او ډوډۍ خپله خپته غټه کړې ده، خو مخکې له دې چې زما جرم ثابت شي او يا څوک ورته امر وکړي، زما نمک يې په سترگو کې نه و، په بد اخلاقي، وهلو او ډبولو يې تر تا راوستم.

او خرد دربار ستا د عدالت وزير و، ځکه پرته له دې چې هغه زما جرم ثابت کړي، پر ما يې د اعدام حکم صادر کړ.

پاچا چک چکې کړې او د عقل وزير ته يې شاباسی ووايه، چې رښتيا دې زما پوښتنې سمې ځواب کړي، بايد مکافات شي.

ښه دې زموږ شي، بد دې په دښمنانو پورې شي، ځی! نور، بچوا! خپلو کورونو ته، چې زه هم خپل لمونځ کوم.

دولت بابا

د اختر د لمانځه خطبه خلاصه شوه، ملا صاحب دعا وکړه او ټولو کلیوالو ته یې د اختر مبارکي وویلله، لمونځ کوونکي پاڅېدل، یو بل ته راغاپې وتل، اختر مبارکي یې وکړه، سپین ږيري له جوماته راووتل، ځوانان او زلمیان له حضرت میر کاکا نه تاوېدل راتاوېدل او په باربار به یې ورسره اختر مبارکي کوله، حضرت میر کاکا خوله پخوانه د ځوانانو، زلمیانو او ماشومانو په مزاج پوه و، ویل: بچو! د مطلب خبره کوئ، رانه څه غواړئ؟

ټولو په یوه غږ وویل: کیسه. حضرت میر کاکا وویل: په جومات کې د کیسې ویل گناه لري، بچو راځئ! چې د کلي دېرې ته لاړ شو.

حضرت میر کاکا مخکې شو، ځوانان او زلمیان ورپسې روان شول، په لاره کې د کلي ماشومان هم ورسره یوځای شول، په شور ماشور سره یې خپل احساسات څرگندول.

زنده باد حضرت میر کاکا، حضرت میر کاکا مونږ ته کیسه وایي، بس په همدې شور ماشور کې د کلي دېرې ته ورسېدل.

حضرت میر کاکا خپله امسا پر ځمکه کېښوده، ونې ته یې ډډه ووهله، لاس یې پر ډیرې کش کړ، ویې ویل:

و، نه، و، دخدای (ج) کره وو، خلک ساده وو، د بر کلي اوسېدونکي ډېر ساده وو، دولت بابا په دوی کې ډېر پوه سپړی و، په کلي کې به چې هره ستونزه پیدا شوه، خلکو به پر دولت بابا غږ کاوه، چې ور حل یې کړي.

یوه ورځ یو هلک ونې ته ختلی و، بېرته کوزېدی نه شو، ډارېده، نارې سوری پیل شوې، خلکو ویل، هلی، دولت بابا راوغواړئ، چې د دې هلک د کوزولو څه چاره وکړي.

دولت بابا راغی، گوري، چې هلک له ونې نه شي کوزېدلی، ډارېږي، خپل زوی ته یې وویل: لاړ شه، بچیه، زما رسی.

درسره راوړه، زوی یې منډې کړې، رسی یې راوړ، دولت بابا د رسی یو سر پورته ونې ته ورگزار کړ، هلک ته یې وویل: په دې رسی دې خپله ملا ټینګه وټره.

ناستو ځوانانو او ماشومانو ورغږ کړ، ښه بیا څه وشول؟

حضرت میر کا کا غاړه تازه کړه، ویې ویل: هلک چې خپله ملا په رسی ټینګه وټوله، دولت بابا رسی کش کړه، هلک پر مخې پر ځمکې راگوزار شو، سترګې یې سپینې لارې، د هلک پلار خپل زوی کور ته ورساوه، دولت بابا نه یې مننه وکړه.

د هلک پلار په تمه وو، چې اوس به یې زوی خبرې وکړي، اوس به سترګې خلاصې کړي، خو هلک پر ځمکه دومره سخت لگېدلی و، چې ساه یې هماغه ساعت ختلې وه.

مور و پلار یې چیغې پیل کړې، ویل: آخ! زوی مو په لوی لاس مړ کړ.

د هلك مور ، پلاراوخلک ، دولت بابا پسي راغلل ، ويل :
بابا دا دې څه وکړل ، تا خوپه لوی لاس زموږ زوی وواژه ،
دولت باباراغی ، گوري ، چي هلك کي ساه نشته .

ځان يې ډېر سنجيده ونيوه ، ويې ويل : گوري خلکوا

ما په دې رسي لسگونه ، په کويه کي بند خلک ژوندي
ويستلي ، ددې هلك د کوزولو لپاره بله هېڅ لازنه وه ، بس
پوره به يې وه ، همدومره يې آب و دانه په دا دنيا وه ، دعا ورته
وکړي ، که مو نورې خبرې وکړي ، گناه گارېږي؟

خلک چپ شول ، ويل : بس پوره به يې وه ، نو .

حضرت مير کاکا پاڅېده ويې ويل : بچوا پوهه ښه شی دی ،
ناپوهي بلا ده .

گیدره او سور لنډی

د معمول خلاف حضرت میر کاکا نن ډېر غوسه و، له کوره چې راووت، امسا په لاس، په ملا کړوپ، دېرې خوا ته راغی، له ځانه سره یې گیدرانو ته بښېرې کولې.

د کلي ځوانان او ماشومان بیا ترې راتاو شول، ویل: کاکا! ولې غوسه یې؟

حضرت میر کاکا ویل: بېگا گیدرانو زموږ ټول چرګان خوړلي، ویم، چې دا گیدران به کله زما ګوتو ته راشي نو.

هلکانو بیا شور جوړ کړو، هله کاکا! موږ ته د گیدرانو یوه کیسه وکړه.

حضرت میر کاکا غوسه و، ویل: نن مې طبیعت کیسې ته نه دی جوړ، بل وخت به یې درته ووايم، خو هلکان زورور شول،

له ډېر ټینګار وروسته حضرت میر کاکا یې اړ کړ، چې کیسه وکړي، هلکانو ورته په ډېره کې خادر وغوړاوه، حضرت میر کاکا ډډه ووهله، ویل بچوا! د گیدرې او سورلنډي ډېره خوږه دوستي وه، گیدرې سورلنډي ته ورور ویل او سورلنډي گیدرې ته خور.

یوه ورځ دواړه په دښته کې روان دي، سورلنډي له گیدرې نه پوښتنه وکړه، ویل: خورې څومره علم دی کړی دی؟
گیدرې ویل: نیم علم مې کړی.

بیا گیدرې له سورلنډي نه پوښتنه وکړه، تا څومره علم کړی دی؟

سورلنډي ویل: ما پوره علم کړی دی.

گیدرې وویل: خیر ستا د علم په درناوي، ته مخکې شه او زه به درپسې روان یم، سورلنډي خوښ شو، ویې ویل: سمه ده، زه به په خپلې مشرۍ کې تا د ټولو ځناورو له گوانښه وژغورم.

همدې خبرو کې مخامخ گوري، چې زمري راروان دی، سورلنډي وارخطا شو، چې اوس به څه کوو، گیدرې ته یې

وویل: خورې! زما پوره علم پسي مه گرځه، درځه ته مخکې
شه او له زمري نه مو خلاص کړه.

گیدرې وویل: تا څنگه پوره علم کړی دی، اوس د ژغورنې څه
لاره وسنجوه. سورلنډي وویل: دروغ مې ویلي وو، ما علم نه
دی کړی، هسې جعلی اسناد مې جوړ کړي دي.

گیدرې وویل: ما نیم علم کړی، خو سم علم مې کړی، راحه
راپسي شه.

زمري چې ورنږدې شو، گیدرې وویل:

زمونږه مشره!

د ځنگل پاچا!

اسلام علیکم!

زمري له ډېره قهره وغرمبېده، ویې ویل: تاسو څنگه جرات
کړی، چې زما په سیمه کې زما له اجازې پرته تگ راتگ
وکړئ، زمري د دوی خوړلو ته هسې پلمې لټولې.

گیدرې وویل: زمونږ مشره، زمونږ پاچا! تانه څار شم، مونږ بېگه خپله، مرغان او چرگان بنکار کړي وو، په وېش کې سره نه جوړېدو، ما وویل: زه مشره یمه، زه به خپل مرغان وخورم، سورلنډی کشر دی، هغه چرگان وځوري، خو سورلنډی یې نه مني، راغلو، چې تاته عرض وکړو، چې دا وېش ته مونږ ته وکړې.

کیسی ته د ځوانانو تلوسه لاریاته شوه، ویل: بڼه کاکا، بیا څه وشول.

حضرت میر کاکا په ږیرې لاس تېر کړ، ویل: بس! اوس د گیدرې علم معلومېږي.

زمرې په زړه کې وویل: راځه! لومړی به د دوی بنکار کړي چرگان او مرغان وخورم او بیا به دوی پسې تېر کړم، زمرې وویل: دا پرېکړه تر هغې نه شي کېدای، چې بنکار شوي شیان رانه وړي.

گیدرې وویل: قربان دې شم، هغه خو مونږ په غره کې په یوه سوري کې پټ کړي دي.

زمري وويل: راجيءُ! چي لڙ شو، هماغلته به پر بکره وکرم.

گيدره مخکي ده، سورلندي ورپسي دي او زمري د ټولونه وروسته روان شوی دی، کله چي غره ته رسېدلي دي، گيدري ويلي: زمونږ پاچا! زمونږه مشره! په دغه تنگ سوري کي مو پت کړي، که اجازه دې وي، سورلندي به ولېږو، چي رايي وړي.

زمري وويل: سمه ده، سورلندي دې لڙ شي.

سورلندي چي په غار ننوتی، همالته غلي شوی، گيدري ويلي: زمونږ پاچا! نه پوهېږم، په سورلندي څه وشول، چي رانغی، که اجازه دې وي، زه به ورپسي لږ شم.

زمري وويل: لږ شه!

گيدره هم په غار ورننوتی او هماغلته يې ځان غلې کړې ده.

زمري له ډېر انتظاره وروسته پوه شوی، چي گيدري ورسره چل وکړ، له قهره وغرمېدده، ډېر گواښونه يې وکړل، خو په سوري کي نه ځايېده، بېرته روان شوی دی.

گيدري سورلندي ته ويلي: گوره د نيم علم برکت څومره و،
نور په جعلی اسنادو ځان د پوره علم څښتن مه معرفي کوه،
ځکه چې ځای يې راغی، اسناد نه عمل په درد خوري.

حضرت مير کا کا وويل: بچوا! هېڅکله هم په جعلی اسنادو
ځان په پوهو خلکو کې مه شمېرئ، که نه په عمل کې به بيا
ناکام ياستئ.

لړم او خرمنښکی

خدای زده حضرت میر کاکا په چا غوسه و، ویل: مارت ته په
لستونې کې ځای مه ورکوی، د لړم خوی چیچل دي، ځینې
ناسپاسه خلک نه چلېږي.

بس امسا په لاس، په ملا کروپ روان و او ځان سره یې خبرې
کولې.

د کلي ماشومان او ځوانان چې ولیدل، حضرت میر کاکا په
قهر دی، له یوې خوا او بلې خوا نه یې سلامونه شروع کړل،
اسلام علیکم، بل به هم غږ کاه، اسلام علیکم!

حضرت میر کاکا په تنگ شو، ویل: ورو! تاسې ما ولې په
کلاره نه پرېږدئ، نن ټیک نه یم، کیسه درته نشم کولای.

خو ځوانانو او ماشومانو ضد کاوه، چې کيسه به خامخا ورته کوي.

حضرت مير کاکا دا ځل د لارې پر سر کېناست، ويل: کينې، چې د لږم او څرمبڼکۍ کيسه درته وکړم.

د کلي هلکانو له ډېرې خوښۍ چيغې او نارې پيل کړې، راجي! کاکا کيسه کوي، راجي! کاکا کيسه کوي.

حضرت مير کاکا امسا پر ځمکه بنځه کړه، په ځمکه يې پلټۍ ووهله.

ويې ويل: غوږ شئ، ورو! د پند نه ډکه کيسه درته کوم.

هلکان ټول غلي شول، حضرت مير کاکا کيسه پيل کړه:

د لږم او څرمبڼکۍ سره دوستي وه، يوله بله به څارېدل، څرمبڼکۍ به چې څه د خوراک لپاره پيدا کړل، لږم سره به يې د الله رج په توه نيماوه.

يوه ورځ دواړه په سفر راووتل، په لاره کې روان دي، هر يو د خپلې دوستۍ لپې کوي، مخامخ گوري، چې سيند دی، لږم

خرمبکی ته وویل: چې زه خوځ له سیند نه نشم تېرېدلی،
څنگه به شي؟

خرمبکی وویل: زه درسره یم، چورت مه خرابوه، راکه زما
پر سر کېنه، زه به دې پورې باسم.

لږم د خرمبکی پر سر کېناست، پر سیند ورگډ شول، د
سیند نیمايي ته چې ورسېدل، لږم خرمبکی ته ټک ورکړ،
خرمبکی فکر وکړ، چې د لږم به پام نه و، خیر دی خوشېږي
وروسته بل ټک یې ورکړ.

خرمبکی وویل: لږمه! دا څه کوي؟ زما پر سر سپور یې او
ټکونه راکوي؟

لږم وویل: څه وکړم، ټک ورکول، چېچل او نېش مې عادت
دی، له خپل عادت نه مجبور یم.

خرمبکی وویل: بڼه، داسې ده.

له ځان سره یې وویل: څوک چې د بڼو په قدر نه پوهېږي، باید
پرېښودل شي، ویې ویل: زه هم د غوږې وهلو عادت لرم، په
سیند کې یې غوږه وهلې، لږم د سیند خپور اخیستی، چې هر

خومره چیغې یې کړې، ویل: سهوه رانه شوې، بیا به نه کوم،
خرمبڼکی سیند نه پورې وتی او لږم هماغلته مړ شوی دی.

حضرت میر کاکا دا وویل او بیا یې په هلکانو غږ وکړ، گوری
وړو! چې لږم خویه خلکو سره دوستي ونه کړی، حکه چې یوه
ورخ نه یوه ورخ درته ټک درکوي.

د صبر مېوه خوږه وي

د کلي کوزه کوڅه کې شر و شور شو، حضرت میر کاکا جومات ته روان وو، ماشومانو منډې وهلې ويل، جنگ دی، هلې، راځی، چې لاړ شو.

حضرت میر کاکا ته هم سودا پیدا شوه چې څه خبره به وي، کوزی کوڅې ته ورغی، گوری چی جنگ له بد گماني څخه رامنځته شویدی، چورت ورغی ويل هلکانو: جنگ خلاص شو، ماشومانو چیغه کړه: هو کاکا، خو کیسه به څنگه شي، حضرت میر کاکا ځای پر ځای خپل امسا کېښوده د کوڅې دېوال ته یې ډډه ووهله، وېل راځی بچواد پند نه ی ډکه کیسه درته کوم، ماشومان له خدایه همداساعت غوښتل ټولو چېغی کړې، هلې راځې، کاکا کیسه وایي، کاک کیسه وایي، په یوساعت کې گڼ ماشومان او ځوانان سره ورټول شول، د حضرت میر کاکا په شاوخوا کې یې پلټی ووهلې، ويل: هله ژر شه کاکا کیسه وکړه.

حضرت میر کاکا موسکی شو ويل بچواوه نه وه یوه پاچا وه، له ورځونه یوه ورځ د خپلې ټولې کورنۍ سره د بنکار

لپاره ځنگله ته تللی و، کړی ورځ يې په بنکار تېره کړه، ما بنام چې بېرته ستنېده، گوري چې ځوانه لور يې نشته.

پاچا پلټنې پيل کړې، ځنگل يې ټول ولټاوه، خپله لور يې پيدا نه کړه، مايوسه کورته لاړ، د پاچا لور لاره غلطه کړې وه، کوم جومات ته ننوتې وه، گوري چې په جومات کې يو طالب هم شته، طالب هم بڼه دنګه بنگه ځواني لري، د پاچا لور د جومات په يو کنج کې غلې کېناسته، وېرې نيولې وه، لاسونه يې يو بل کې مروړل، له يخنې نه يې شونډې رېږدېدې، طالب به دسترگو په کنج کې په غلاغلا ورو ورو وکتل، شيطان به يې گناه ته هڅوه، په جومات کې يوه شمع هم روښانه وه، طالب له ځان سره فکر وکړ که زه دې جلی سره بد کار وکړم، په دوزخ کې به وسوزېږم، ايا زه د اور طاقت لرم که نه، په شمع يې گوته ونيوله، وبه سوځېده له ځان سره به يې ويل: د شمعي د اور زور نه لرم، د دوزخ اور به څنگه وزغم، ساعت وروسته به بيا شيطان گناه ته وهڅوله بيا به يې گوته شمعي ته ونيوه، خو طالب په شمعي د گوټې په سوځولو، شپه په وينه تېره کړه، سباد پاچا سپاهيانو ښار لټ په لټ کړ، گوري چې نجلی جومات کې وه، نجلی يې پاچا ته

راوستې، پاچا ډېر خوښ شوی چې ورکه لوريې روغه رمته په لاس ورغله، سپاهيانو پاچا ته ويلې، پاچا سلامت نجلۍ چې کوم جومات کې شپه کړې، هلته يو ځوان طالب هم وو، پاچا ته په زړه کې شک لويدلې چې لور سره يې کوم بد فعلي نه وي کړی، حضرت مير کا کا لږ مکس وکړ، چپ شو، بنايي د ماشومانو تلوسه يې معلوموله، ماشومانو چغی کړی، بنه کا کا بيا څه وشول، طالب يې مړ کړ؟

حضرت مير کا کا بيا غاړه صافه کړه ويل، پاچا سپاهيان ولېږل، ويل طالب راوړی، سپاهيان لږل، طالب يې لاس تړلی پاچاته راوست، پاچا ويل، ده زما لور سره شپه کړې، بد فعلی يې کړی، په داري يې کړی، طالب ډېر فریادونه وکړل، ويل زه بی گناه يم، زما خبره واورئ، پاچا ويل، وروستی خبره دې کوه، نور دارته آماده اوسه، طالب دشپني کيسې ټول جريات پاچا ته بيان کړی او ورته يې ويلي دي چې ځان يې څنگه کنترول کې ساتلی دی، طالب ويل که زه دروغ وایم له خپلې لور نه پوښته وکړی، پاچا چې له خپلې لور نه پوښتلي، لوره يې هم کيسه کتې مټ لکه طالب ورته بيان کړې ورته ويلي چې طالب رښتيا وايي، هر ځل به يې چې ماته

وکتل، گوتہ به يې په شمعی وسوځوله، ترسهاره. پاچا چې د طالب په سپېڅلتيا، پاک لمنی اوصبر بنه باوري شو، اعلان يې وکړ چې خپله لور په شرعی نکاح دغه پاک لمن ځوان ته ورکوي، هماغه وو چې شهنایي غږول شوې د پاچا لور طالب ته په نکاح شوې، گوری بچو د صبر مېوه خوږه وي، ځي نور خپلو کورونو ته، زه به لاړ شم جومات ته.

کبر او لویی

حضرت میر کاکا ایله د ناروغی له بستره تازه پاڅېدلی و، لکه چې زړه یې تنگ شوی و، غوښته چې د کلي د پرې ته لاړ شي او د خلکو سره په خبرو خپل فکر د ناروغی له گواښه وژغوري، په ملا کړوپ، امسا په لاس زنگېدلی روان و، د کلي تنکي ځوانان او ماشومان، چې د حضرت میر کاکا کیسو ته ډېر لېواله وو، د حضرت میر کاکا له ناروغی خبر وو، دعاگانې به یې کولې، چې حضرت میر کاکا به کله خدای (ج) روغ کړي او موږ ته د پند نه ډکې کیسې واوروي.

دوی به تل د حضرت میر کاکا د انگرې دروازه څارله، نن نو د کلي پر ځوانانو او ماشومانو سم اخترو، کله چې د دوی سترگې پر حضرت میر کاکا ولگېدې، ټولو منډې کړې، یو غږ شو، اخ شکر، حضرت میر کاکا راوت، لکه چې ښه شوی دی. که څه هم حضرت میر کاکا د کلیوالو ځوانانو او

ماشومانو له شوخو حرکتونو تنگ و، خود ناروغی د بستر یوازیتوب یې پر ذهن اغېز کړی و، دی هم په کلیوالو پسي خپه شوی و، د کلي ځوانان او ماشومان د حضرت میر کاکا مخې ته ودرېدل، چا یې لاسونه بنکل کړل او چا هم یواځې په سلام اچولو ځانونه تسکین کړل، ټولو بیا ټینگار وکړ، چې کیسه موږ ته ووايه، بڼه شو، چې خدای (ج) روغ کړې.

حضرت میر کاکا هم د دوی په ضدي خویونو پوه و، پوهېده، چې ترې نشم خلاصېدلی، ویې ویل: وروا ما دومره پرېږدئ، چې دېرې ته ورسېږم، هلته به درته کیسه ووايم، ټول دېرې ته لاړل، حضرت میر کاکا خپله امسا پر ځمکه بنځه کړه او د دېرې د توت غټې ونې ته یې ډډه ووهله. یو سوړ اسوېلې یې وکړ: هی ناروغی! څومره ناځوانه یې، دا دومره ورځې دې له خپلو کلیوالو بیل کړی وم، د ځوانانو او ماشومانو نور صبر نه کېده، ویل، کاکا کیسه وکړه، چې ستا په کیسو پسي خپه شوی یو، حضرت میر کاکا وویل: په دې شرط درته کیسه کوم، چې ناروغي مې په پام کې ونیسی او بله کیسه رانه ونه غواړئ، ټولو ورسره ومنله، سمه ده، بله نه غواړو، حضرت میر کاکا وویل: بچو کبر او لویې بڼه نه دی، هغه مونه دي

اور ہڈلی، چہ خدایہ لوی مہ کپہ، لوی را مہ کپہ. خوانانو
او ماشومانو پہ یوہ غر وویل: ہغہ خنگہ؟

حضرت میر کاکا کیسہ پیل کرہ:

د اتہ ویشٹ کلونو خوانوم، یوہ عمر پوخ سپری، چہ یوہ
سترگہ یہ پندہ وہ، زمور دروازہ و تکولہ، چہ راوتم، پہ
دہری عاجزی، یہ راتہ د سوال لاسونہ اوردہ کرل، ویہ ویل: د
خدای (ج) پہ رضا خہ راکرہ، چہ ہبش ہم نہ لرم، ما چہ سپری
تہ وکتل سوالگر راتہ نہ معلومبده، ما وویل: ماما سوالگر
خو راتہ نہ معلومبہری، کومی مجبوری پہ مخہ کپہ یہ، چہ
سوال کوی، نوم دہ خہ دی؟

سپری وویل، ورورہ! سوالگر نہ یم، تول عمر کپہ مہ سوال نہ
دی کپہ، کبر مہ کپہ و، خپل کبر دہ حالت تہ رارسولی یم.
ما وویل: ہغہ خنگہ؟ ویل: د غرہ پہ لمنہ کپہ مہ کور و، پہ
مت قوی او د خو خوانو زامنو پلاروم، لمسیان مہ و، ژوند
مہ جو و، یوہ ورخ پہ انگر کپہ ناستوم، پہ زپہ کپہ مہ
وگر خبڈل، چہ اوس نو پہ چم گاونہ کپہ مہ ہبشوک ہم لہ
زورہ نہ دی، کہ چا ہسی پہ برندو سترگو ہم راسرہ خبری

وکرې، سترگې به یې وباسم، لویي مې په زړه کې خای ونيوه
او کله نا کله به مې گاونډیان هم خورول.

زه لاد همدغسې کبر او لویي په چورت کې ډوب وم، چې
لمسی مې راغی، راته یې وویل: بابا ما ته بنکار وکره،
ټوپک مې راواخیست، لمسی مې له لاسه ونيوه، د بېدیا خوا
ته روان وم، سترگو مې بنکار څارله، چې کله به مې مخې ته
راځي او زه به پرې ډز کوم.

ناڅاپه توپان راغی، باران او ډلۍ هم ورسره مله وه، داسې
توپان چې په یوه ساعت کې یې هر څه تالترغی. کره، ما مې
خپل لمسی غېږ کې ټینګ ونيو، د یو مور لاندې مې ځان پټ
کړ، لږ ساعت وروسته چې مې کتل ټول کلی مو سپلاب وړی
و، اولادونه او ټوله کورنۍ مې مړه شوې وه او ترد کاله خوا ته
روان شوم، هوسۍ مې مخې راغی، ما وویل: هسې هم غم
درباندې راغلی، لمسی ته دې بنکار خو وکره، په هوسۍ مې
ډز وکړ، هوسۍ ولگېده، منډه مې کره، چې پورته یې کړم،
گورم خپل لمسی مې ویشتی دی، نور نو غم راباندې دومره
غلبه وکره، چې د ځان وژنې اراده مې وکره، ټوپک میل مې
ځان ته راواړوله، په ځان مې ډز وکړ، په سترگه ولگېدم، په

خان پوه شوی نه یم، یو وخت مرستندویان راغلي و، زمورې مړې یې بنځ کړې او د زه یې روغتون ته رسولی وم.

اوس تازه له روغتونه راوتلی یم، اوتر یم، د ژوند په کولونه پوهېږم، د ژوند لاره مې ورکه کړې ده، مجبور شوم، چې د ژوندې پاتې کېدو لپاره سوال وکړم، دا یې وویل او سترگې یې له اوبنکو ډکې شوې، په ژرغونې غږ یې وویل: کبر بنه نه دی، الله (ج) متکبر انسان نه بخښنې او ډېر ژر ورته جزا ورکوي، لکه زما په شان، ما ورته له کوره څه نا څه خوراکي توکي او اغوستو شیان راوویستل او ورمې کړل، ما وویل: په رښتیا چې کبر بنه نه دی، نو بچوا پام کوئ، چې کبر ونه کړئ، الله (ج) کبرجن نه بخښي.

حضرت میر کاکا کیسه خلاصه کړه، جومات خواته روان شو او د کلي ځوانان هم ورسره سرونه خوځول، هر چا به ویل: خدایه له کبره مې وساتې.

بي خايه لاپي

د معمول خلاف حضرت مير كاكا د كلي د پروړو پيتاوي ته ډډه وهلي وه، خپلې اوښكې يې پاكولې، ماشومانو او ځوانانو چې وليدل، حضرت مير كاكا پيتاوي كوي، بيا سره ډله شول، پيتاوي ته ورپسې راغلل، ټولو ليدل چې حضرت مير كاكا ژاړي، ماشومانو ورسره ټوكې پيل كړې، چې طبيعت يې ښه شي او ورته كيسه ووايي، خود حضرت مير كاكا تبعه نه ښه كېده، د كلي ماشومانو ته يې ويل: نن مې په كلاره پرېږدئ، زړه مې خپه دي، زړه مې نه غواړي، كيسه درته وكرم. ماشومانن ويل: كاكا كيسه موږ ته وكړئ، چې ستا هم زړه سپك شي او زموږ تنده هم ماته شي.

حضرت مير كاكا ضد كاوه، چې كيسه نه كوي، زلميانو او ماشومانو راتنگ كړ، ويل يې خیر راته ووايي، چې ولې خپه يې؟

ماشومانو په يو غږ وويل: ولي خفه يې؟

حضرت مير کاکا او بنکې پاکې کړې، په سپينه په ږيره يې لاس راتېر کړ، غاړه يې صافه کړه، ويل يې: وړو! مه مې په عذابوئ.

خدای ﷻ خبر څه خبره به د حضرت مير کاکا په ذهن کې گرځېدلې وي، چې تبعه يې خټه وه، خو ځوانانو او ماشومانو په ټوکو ټوکو حضرت مير کاکا دې ته اړ کړ، چې کيسه وکړي، ويې ويل:

و، نه و، يو بنکاري و، بنکاري ته د چکر شوق ورغی، فکر يې وکړ، چې بل ولايت ته خپل دوست کره به ورشي، بنکار به هم وکړي او ساعت به يې هم تېر شي، له خپل ولايت نه بل ولايت ته ځي، د شپې ناوخته د خپل دوست کور ته رسېږي، دوست يې ډېر خوشحاله شي، چې بنکاري دوست مې راغلی دی، خو څه چې تيار وو، هغه يې ورته اېښي دي، ډوډي خوړل شوې، شپه تېره شوې، بنکاري خپل دوست ته ويلې، چې گوره د غرمې لپاره څه مه تياروه، زه غره ته ځم، بنکار کوم، هماغه به غرمې ته وخورو، هغه ويل: سمه ده.

بنکاری غره ته تللی، غرمه شوې، بنکاری په نه دی پیدا کړی، سخت وږی شوی دی، فکری یې کړی، چې دوست کره څنگه په دې خجالتی کې لار شي، فکری یې وکړ، چې راحه! سیمه پرېږده، په بل چا غرمه واړوه.

یوې دېرې ته برابر شوی، گوري، چې یو دهقان لور په لاس په دېره کې خپه ناست دی، سلام یې اچولی، ویلي یې دي، کاکا ولې خپه یې؟ ویل غوا مې مردارېږي، زه په تمه ناست یم، که جوړه نه شي حلالوم یې.

بنکاری ویلي، دېر وږی او سخت ستړی یم، که له کوره لږه ډوډی راته راوړې، خوښ به شم، دهقان ویل: غوا مې ناروغه ده، که زه کور ته لار شم، غوا به مې مرداره شي، بیا به څه کوم.

بنکاری وویل: کاکا دېر وږی یم، لور ته ما ته راکه، زه به یې پیړه وکړم، که مردارېده، حلاله به یې کړم، دهقان ویلي، سمه ده. کور ته د ډوډی پسې تللي، بنکاری لور په لاس ناست دی، له دېرې ستړیا خوب وړی دی، یو وخت پرتکې شوې، گوري، چې غوا مردارېږي، دی خو خوبولی دی، لور یې کش کړی،

غوا یې حلال کړی، چې سترگې یې مینلې، گوري چې غوا
مرداره شوې او خريې حلال کړی، فکریې کړی، که دهقان
مې وگوري، والله که یې له غمه خلاص شم، دوه خپلې او دوه
پښې یې قرض کړي او تښتېدلی دی.

بل کلي ته رسېدلی، ښکاري سخت ستړی، وړی او بې خوبه
دی، گوري، چې یوه زړه ښځه د بام پر سر ناسته ده، ستنه
ورسره ده، د وړیو تار اوبی، سلام یې کړی، ویې ویل: ابی!
ډېر وړی یم، که لږه ډوډی راته راوړې ابی ویلي، ولې نه
بچیه! خو زما دا چرگه او چرگوری گوري، دې ته ناسته یمه،
چې بانبه یې رانه یونسي، ښکاري ویل: ابی جانې! هغه ماته
پرېږده، زه یې پهره وکړم، خو ډېر وړی شوی یم، ډوډی راته
راوړه، چې له لوړې مرم ابی تللي، ډوډی پسې، ښکاري له
ډېره احتیاطه چرگوری او چرگه په یوه تار کې سره تړلي، بیا
خوب پرې غلبه کړې، خوب وړی دی، بانبه راغلي، چرگه یې
له چرگورو سره وړې، پرتکې شوې، چې ښکاري پاڅېدلی،
گوري، چې چرگه او چرگوري د بانبې په پنځو کې په هوا کې
خوړند دي، فکریې کړی، که ابی راشي، څه ځواب ورته
ووایم، منډه یې اڅپستې، د بل چا کور ته ننوتی، گوري، چې

هېڅوک هم پکې نشته، تش کندو پکې اېښی، په کندو کې پته شوی، یو وخت گوري، چې د کور خاوند له ژرندې اوږه راوړي، فکر یې کړی، چې راعه! دا اوږه په کندو کې ځای پر ځای کړه، چې اوږه یې اچولي، کندو ژر ډکه شوی، خپلې بنځې ته یې ویلي، دا کندو څنگه ژر ډک شو؟ بنځې ویلي، تخته یې کړه. بنکاري فکر کړی، چې اوس وژل کېږم، خیز یې کړی، چې له کندو ووځي او وتښتي، د کور څښتن نیولی دومره یې وهلی، چې د بوسو خوسکی یې ترې جوړ کړی، بنه یې زموږ، بد یې د نورو.

حضرت میر کاکا زلمیانو ته وویل، چې گوری بچوا بې ځایه لاپې به نه کوی او د یوې تېروتنې د پتولو لپاره به بله تېروتنه هم نه کوی، که نه بنکاري غوندې به مو انجام وي.

ځی! خپلو کورونو ته، زه به لار شم، جومات ته.

هر څه د املو کو په تول

حضرت میر کاکا له جوماته راووت، له ځانه سره خاندی او بونېږي، په ملا کړوپ د امسا پر مټ د دېږي خوا ته روان دی، اخوا دېخوا هم گوري، چې که دا د کلي ماشومان پیدا کړي، چې ورته کیسه ووايي، نن یې تبعه بڼه وه، خپله یې غوښته چې ماشومانو ته کیسه ووايي، د کلي دوکانو ته چې ورسېد، ماشومانو ولیده، ټولو په یو غږ وویل: بابا سلام علیکم!

حضرت میر کاکا وویل: وعلیکم سلام، ورو! خوښه مونه ده، چې درته یوه کیسه په خپل زړه ووايم؟ ماشومانو له دېږي خوښی نه ټپونه ووهل، ویې ویل: کاشکې! بابا ووايه که نه.

حضرت میر کاکا ویل، راجی! دہری تہ، خوبیا یی د معمول
پہ خپر امسا پر حمکہ بنسخہ کرہ، د دہری د توت ونی تہ یی
چہہ ووہلہ، ویی ویل:

وو، نہ، و، یو پاچا و، پہ خپلی پاچاہی کی یی زره تنگ
شوی و، خپل وزیر سرہ یی مشورہ کړی وہ، چي د تفریح لپارہ
کوم بل هېواد ته لاړ شي، دواړه یو بل هېواد ته لاړل، پہ بنار
کې گرځېدل، چي هر څه به یی بیه کول، چارک په دوه روپی
وو، سره زر هم چارک په دوه روپی، املوک هم چارک په دوه
روپی، پاچا خپل وزیر ته ویلی، چي ولله بنه هېواد دی، هر
څه چارک په دوه روپی دي، چي همدلته پاتې شو، بنه به وي.

وزیر هوبنیار وو، ویل: دلته ارزښتونه نه دي مهم، هر څه په
دوه روپی دي، له دې بنار نه پښې سپکول په کار دي، خو
پاچا د وزیر خبره نه ده منلې، وزیر تللی خپل هېواد ته، پاچا
په همدې بنار کې پاتې شوی.

د شپې په یو کور غل اوښتی، د کور خاوند پرې وینس شوی،
غل په دېوال ختلی، ځان یی دباندي غورځولی، پښه یی ماته
شوې، عریضه یی کړې، چي ما غلا کوله، د کور خاوند

راباندي وين شو، له دېوال نه لاندي وغورځېدم، پښه مې ماته شوه، کور والا بايد ځواب ووايي. قاضي تللی، د کور خاوند يې راغونښتی، ورته يې ويلې دي، چې ولې دې دېوالونه دومره جگ جوړ کړي، چې غل ترې لوېدلې، پښه يې ماته شوې، اوس يې ځواب ووايه. د کور خاوند ويلې صاحبه! ما خو نه دی جوړ کړی، خټگر جوړ کړی.

قاضي امر کړی، خټگر راولی، سپاهي تللی خټگر يې راوستی، هغه ته هم قاضي ويلې، ولې دې دېوال دومره جگ جوړ کړی، چې د غله پښه پکې ماته شوه؟ خټگر ويلې، قاضي صاحب! زه څه ملامت يم، يوې پېغلي له کړکۍ راکتلې، پام مې نه و، دېوال رانه جگ شو، قاضي وويل: خټگر پرېږدی، نجلی راولی.

سپاهي تللی، نجلی يې حاضره کړې ده، قاضي ورته ويلې، وه نجلی! تا ولې له کړکۍ کتلې، چې د خټگر پام دې ځان ته واړاوه، هغه دېوال جگ جوړ کړ، غل له دېواله وغورځېد، پښه يې ماته شوه، اوس يې ځواب ووايه.

پېغلې ویلې: قاضي صاحب! زما څه گناه ده، دروازه ټک ټک شوه، ما ویل، له کرکې به یې وگورم، که خپل و، دروازه به خلاصه کړم، که پردی و، نه به یې خلاصوم، چې ومې کاته پردی و، خلاصه مې نه کړه. ویل یې څوک و؟ ویې ویل: لوړ دنگ سپری و، ما څه پېژانده.

قاضي امر کړی، هلې! چېرته چې لوړ دنگ سپری و، هغه راوړلې. سپاهي په ښار کې گرځېده، پر پاچا یې سترگې لگېدلې، چې گوري لوړ دنگ سپری دی، بس سپری یې مخکې کړی، نېغ یې قاضي ته ودرولی دی، قاضي سپری نه پوښته کړې، چې غل دغسې عریضه کړې ده او بالاخره نښه تر تارسېدلې، تا ولې هغه دروازه ټکولې ده، چې له امله یې نجلۍ په کرکې کې کتلې، خټگر نجلۍ لیدلې دېوال ترېنه جگ شوی او غل له دېواله غورځېدلی، پښه یې ما ته شوې.

۵۵

سپری ویلې: قاضي صاحب! ما د هېچا دروازه نه ده ټکولې. قاضي ویلې: د کور خاوند ویلې، چې لوړ دنگ سپری و، لوړ دنگ سپری خوته یې! سپری چې هر څومره زاری کړي دي، قاضي حکم کړی، چې اعدام دې شي.

د اعدامېدو پرمهال وزیر پرې پېښ شوی، گوري، چې پاچا
اعدامېږي، ویل یې، پاچا صاحب! دا ولې؟

پاچا ویلې، تا رښتیا ویلې وو، چې دلته ارزښتونه نه دي
معلوم، هر څه د املوکو په تول دي، اوس مې خلاص کړه،
توبه بیا به نه راحم، وزیر ورته ویلې: کار دې کوه.

«ما درته ویل، نه دې منله»

د کونډې زویه اوس وهه د ډاک مزلونه»

حضرت میر کاکا کړس کړس په خندا شو، ویل یې: ځی! وړو،
د خدای (ج) په امان، نور مې مه په عذابوی.

مننه او کور وداني

د افغانستان ملي تحريک د هېواد پال او فرهنگپال شخصيت
بناغلي (ميرويس ياسيني) څخه د زړه له تله مننه کوي چې د دې اثر
چاپ ته يې اوږه ورکړه. ملي تحريک وياړي چې د علمي اثارو د چاپ
لړۍ يې پيل کړې ده. دا لړۍ به دوام لري. موږ له ټولو درنو هېوادوالو
څخه په خورا درنښت هيله کوو چې په خپل معنوي او مادي وس د
کتابونو د چاپ دا لړۍ لا پسې وغځوي.

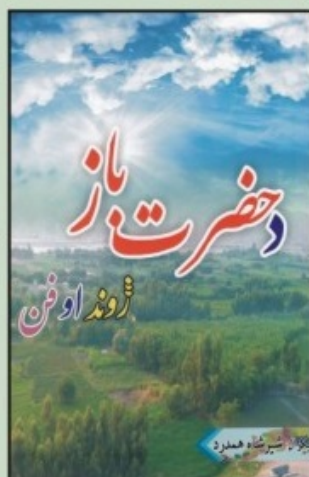
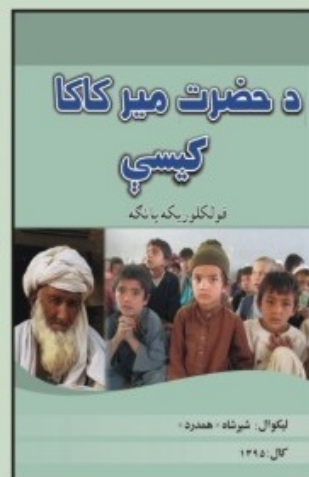
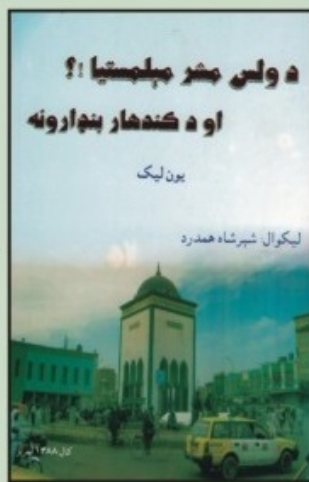
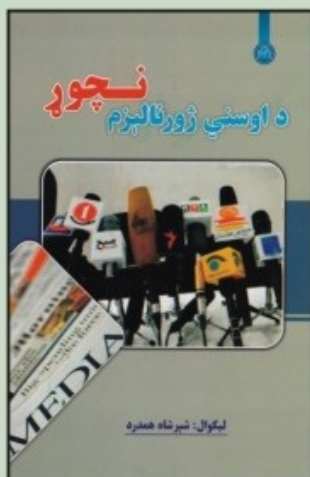
يو ځل بيا د دې اثر له ليکوال او چاپوونکي څخه د زړه له تله مننه کوو
چې د دې اثر د ليکلو او چاپولو جوگه شول.

په فرهنگي مينه

د افغانستان ملي تحريک

د ليکوال چاپ اثار

د افغانستان ملي تحريک
www.melitahrik.com

د خپرونو لړ: ۷۵

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**